БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№189 (10250) | 1963 оной августын 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...О ХҮДӨӨГЭЙМНАЙ ХУБИЛАЛТА—БАРИЛГАҺАА

...—оронойманай эконо... һалбаринуудай нэгэн барилга дээрэ хэдэн ... хүн ажаллана, хүсэ ... ашаглагдана. Пар... ельствын зүгһөө ажа... албарида саг үргэлжэ ... хээр хандуулна, ба... й жэл ерэхэ бүри эл... о техникээр элбэгээр

...адаймнай баатар хү... ар коммунизмын агуу... тануул бодхоогдоно. ...э эгээл ехэ, эгээл хү... ка, Красноярска гид... анцинууд хэнэй хү... анаб? Эхэ оронной... эл-Москваһаа Байгал ...тэр һунаһан түмэр ...трификаци хэнэй га...б? Барилгашадай!

...арта барилгашадай-, бүтээһэн ажал түрэл ... түүхэдэ тобойсо бэ... ...дэнэр туйлаһан ам... ри арьбадхан, ком... ...гуулхын түлөө дэл... ...дэ арадай тэмсэлдэ ...эр хабаадалсана.

... совет араднай ал... ...гашадайнгаа заншал... ...ые тэмдэглэжэ байна. ...э энэ һайндэрые тэм... барилгашадай ажалай ... хэн баясахагүйб. Ор... ...оо, хото хүдөөгөө, ха... Буряадаймнай рес... ниислэл хото Улаан... ...үхэл шарай үдэр бү... ... Хооһон тала байһан ...эн дабхар байрын гэр... ...татан жэрылдэнэ. ...э фабрика, заводууд ... Асфальтаар хушаг... ...ам харгы олон зуун ... зурыжа, хүдөө тос... харилсаа холбоогоор ...үдөө нютагуудаймнай ...хуушанайхидал бэшэ. ...хэнэй үйлдэ... шифе... ...гдаһан шэнэ байшан... ...аан абаһаар. Малай ти... ...анууд, электрын элшэ ...уулдаг лининүүд за... ... Эдэ бүгэдые хараха... ...лгашадайнгаа ажалай ... омгорхохогүйн арга...

...ика доторнай барил... трест болон органи... байгуулагданхай. Тэ... ...нхинь промышленна ...иитын коммунальна ...ай барилга эрхилдэг

байна. Барилгашадай коллективүүд заншалта һайндэрэйнгөө хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсана.

154-дэхи трестын нүхэр Бардаковой хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон бригада оролдосото ажалайнгаа амжалтаар оло мянган барилгашадай дунда алдар суутай болонхой. Мүнөө тус бригадынхид Улаан-Үдын шэлэй заводой шэнэ цехэй барилга дээрэ ажаллажа байха зуураа, жэлэй түрүүшын хахадта 100 мянган хэһэг хирпиисэ арьбалжа, даалгабаряа 140 процент дүүргэө. Бригадын гэшүүн бүхэн даажа абаһан барилгаяа хараалагдаһан саг болзор соонь дүүргэхые, эрхим һайн шанартайгаар ашаглалгада тушаахые үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Хүдөө нютагуудта барилга хэдэг «Бурятцелинстрой» трест республика доторнай байгуулагдаһаар миил хоёрхон жэл шахуу боложо байна. Энээхэн үе соо тус трестын барилгашадай хүсөөр совхозуудай хүдэлмэришэдэй ажаһууха байрын гэрнүүд, малай типовой байранууд, больница, һургуули, үхибүүдэй саад, ясли, культурна ажаһуудалай байранууд олоор баригдаа. Тэдэнэй дундаһаа олон баатарнууд урган гаранхай. Хүдөөгэй барилгашадай дундаһаа түрүүлжэ ябаһан Баргажанай управлениин Кабанскын участок (начальнигынь нүхэр Ожигов) үнгэрһэн долоон һара соо 219 мянган түхэригэй хүдэлмэри дүүргэхэ түсэбтэй байһан аад, 277 мянган түхэриг хүрэтэр дүүргэбэ. Тиигэжэ Шергинскэ, Байгалай совхозуудта хонинной, тугалай һайн байранууд, 280 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.

Барилгашадай һайндэрөөр дашарамдуулан, тэдэнэй оролдосотой һайн ажалые магтаха зуураа, мүн тэдэнэй хүдэлмэриин зарим дутуу дунданууды шүүмжэлэнгүй байхын аргагүй. Большевик ёһо заншал иимэ ха юм. «Бурятцелинстрой» трестын зарим управленинүүдтэ барилгын хүдэлмэри муу бэшээр хэгдэжэ байбашье, барилга-хабсаралгын олонхи управленинүүдтэнь түсэбэй дүүргэлтэ тон хангалтагүй байһаар. Олон совхозуудта баригдажа байһан малай байранууд саг болзор соогоо ашаглалгада үгтэнэгүй. Энээн дээрэһээ боложо, малай үбэлжэлгэдэ ехэ хохидол ушаруулагдана. Зарим газарта малай байранууд тон муу шанартайгаар баригдана. Энэ талаар Зэдын барилга-хабсаралгын управлени онсо илгарна. Эндэ барилгын түсэб дүүргэгдэхэгүй, шанар муутай байхаһаа гадна, хэһэн хүдэлмэриингөө хэмжээе дээгүүр бэшүүлжэ, гүрэниие мэхэлхэ, мүнгэ зөөри үлүү гаргашалха ушар үзэгдэнэ. Иимэ харюусалгагүй хүдэлмэриин шалтагаанһаа Боргойн, Погранична совхозуудай малай байрануудай барилга ехээр унжагайржа байна. Мүн иимэрхүү байдал Мухар-Шэбэрэй барилгын управленидэ үзэгдэнэ.

«Бурятцелинстрой» трестын хүдэлмэридэ олон дутагдалай байбашье, хүдөөгэй барилгые суг хамта эрхилдэг «Сельхозтехникэ», «Сельэлектрострой», «Сантехмонтаж» гэхэ зэргын организацинууд хэрэгтэй түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдые саг соонь тодхонгүй, хүсэд дүүрээдүй барилгада тон ехэ һаад тойбо ушаруулна. Жэшээнь, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй гэмээр Баргажанай, Дэрээнэй совхозуудта баригдаһан гахайн, үнеэдэй байра мүнөө болотор ашаглалгада тушаагданагүй. Гансахан «Сельэлектрострой» трест хүдөөгэй барилгаар түрүүшын хахад жэл соо 78 мянган түхэригэй ажал хэхэ аад, оройдоо 8 мянган түхэригэй хүдэлмэри хээ болоһон байна.

Эдэ дутагдалнуудые саашадаа тэсэхын аргагүй. Барилгада ашаглагдажа байһан бүхы техникые бүтээсэ ехэтэйгээр, барилгын материалнуудые гамтайгаар хэрэглэжэ, даалгабаряа саг болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэл барилгашадай гол зорилго болоно. Үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэжэ, барилгын түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэн, ниитын малай байрын гэрнүүдые түргөөр, һайнаар, хямдаар бариха гээшэ барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай түрүүшын уялга мүн.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...кын барилгын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ Буряадай ... Габьяата барилгаша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

... талаар габьяатай ... түлөө Буряадай ...бьяата барилгаша гэ... нэрэ зэргэ олгохо:

...зов Константин Гав... Улаан-Үдын Ленинэй ...омотиво-вагон заһа...водой капитальна ба...гай штукатур.

...нц Константин Ар... — № 154 барилгын ...илэгшэ.

... Афанасий Степано... ...ын вольфрам-молиб...надай капитальна барилгын управлениин № 2 барилгын участогай начальник.

4. **Осколков** Иван Федоровичто — «Бурстрой» трестын механизациин участогай механическа мастерскойнуудай слесарь-хабсарагшадай бригадын бригадир.

5. **Петров** Константин Андреевичтэ — заводой капитальна барилгын управлениин шулуушан.

6. **Саркало** Клавдия Афанасьевнада — № 2 барилгын трестын Тимлюгэй барилга-хабсаралгын управлениин штукатурщигуудай бригадын бригадир.

7. **Хамаганова** Виктория Романовнада — «Промпроект» конторой главна конструктор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1963 оной августын 10.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...арилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин ...элмэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ... Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

... үйлэдбэриин түсэб ... талаар амжалта туй... түлөө барилгашадай ...шарамдуулан Буряа...й Верховно Соведэй ... Хүндэлэлэй грамо...ха:

...нков Владимир Ро... — Зэдын вольфрам... комбинадай капиталь... управлениин № 4 ба...тогай шулуушан.

...ов Андрей Романо... ...спубликын «Бу...торой главна архитек...

...ский Борис Василье... 154 барилгын трестын ...а-хабсаралгын управ...льник.

...в Петр Андреевичые — Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой галдалгын цехэй слесарь.

5. **Инин** Петр Ивановичые — «Бурстрой» трестын № 2 барилгын управлениин модошо дархан.

6. **Малисов** Юрий Александровичые — № 2 барилгын трестын Сэлэнгын барилга-хабсаралгын управлениин главна механик.

7. **Попов** Гавриил Афанасьевичые — Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотиво- вагон заһабарилгын заводой капитальна барилгын таһагай такелажник.

8. **Спешилов** Александр Семеновичые — № 2 барилгын трестын Сэлэнгын барилга-хабсаралгын управлениин прораб.

9. **Соловьев** Сергей Демидовичые — Улаан-Үдын шэлэй механизированнэ заводой ажал-салингай таһагай начальник.

10. **Шевлякова** Вера Андреевнае — Улаан-Үдын хирпиисын заводой шудхагша.

11. **Якшин** Василий Ивановичые — заводой капитальна барилгын управлениин шулуушан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1963 оной августын 10.

...СР-эй *ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ*

...анспортые хүгжөөхэ хэ...ехэ амжалта туйлаһа... СССР-эй Верховно Со...иумэй августын 9-най ...н транспортын 20 хү...дтэ Социалис Ажалай ... зэргэ олгогдожо, Лени...д, «Хадуур, балта» гэ...едальнууд барюулагдаха

...а зүгэй пароходствын ...апитан Баканов Олег ...чта (Владивосток го...евска портын кран хү...лагша хүдэлмэрилэгшэ ... Владимир Ивановичта, Балтиин пароходствын теплоходой моторист Вершин Виктор Александровичта (Ленинград город), Хара Далайн пароходствын турбоходой капитан Голубенко Ким Никифоровичтэ (Одесса город), Балтиин пароходствын теплоходой капитан Козловский Константин Игнатьевичта (Ленинград город), Одессын судна заһабарилгын 1-дэхи заводой слесарьнүүдэй бригадир Колпаков Владимир Ивановичта, Хара далайн пароходствын турбоходой боцман Коренной Виктор Ивановичта (Одесса город), Сахалинай пароходствын пароходой капитан Корсков Владимир Васильевичта (Холмск город), Хара далайн пароходствын теплоходой капитан Кривобоков Александр Васильевичта (Одесса город). болон бусадта Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэнүүд олгогдоо.

Гадна далайн транспортые хүгжөөлгэдэ амжалта туйлаһанай түлөө 1479 хүн СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнагдаа. Тэрэ тоодо Ленинэй орденоор 152 хүн, Ажалай Улаан тугай орденоор 373 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор 562 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар 203 хүн, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар 179 хүн шагнагдаа.

Расктай Н. С. Хрущев уулзаба

...густын 9. (ТАСС). Эндэ ...ан СССР-эй Министрнүү... Түрүүлэгшэ Н. С. Хру... ...й Гүрэнэй секретарь Д. ...заа.

...щев Д. Раск хоёр хани ... сэхэ руунь хөөрэлдөө. ... хамаатай асуудалнуу...өөнэй үедэ тэдэнэр зүб...

...адаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Америкын талаһаа тусхай даалгабаринуудай талаар элшэн сайд Л. Томпсон, США-һаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ф. Колер, Гүрэнэй секретариин туһалагшын орлогшо Р. Дэвис хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Бүлэнэртэйнь хамта үдын хоол барихыень Д. Раскые, тэрэнэй һамгые, тэрэшэлэн Д. Расктай суг ябалсаһан хүнүүдые хөөрэлдөөнэй һүүлээр Н. С. Хрущев уряа.

Советскэ талаһаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко һамгантаяа, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин һамгантаяа, Н. С. Хрущевой гэр бүлынхид хоололго дээрэ байлсаа. (

ХУРЯАЛГЫН ХАҺА АЛДАЖА БОЛОХОГҮЙ

Орооһо таряа, горох амяарлан хадаха саг ерэбэ. ■ Хуряалга дээрэ түрүү аргануудые хэрэглэжэ, комбайн, жатка, трактор бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэе! Замай залууршадһаа жэшээ абая!

ХҮРБЫН ГОЛОЙ САБШАЛАН ДЭЭРЭ

Тэмээн гэжэ сабшалан дээрэ нүхэр Утенковой эрхилдэг звено үбһэ бэлэдхэжэ байна. Эндэ бүхыдөө 13 хүн ажаллана. Гараар сабшаха нормонь үдэрэй 40 соото байбашье, зарим хүнүүд 50—60 соото хүрэтэр ногоо унагаана. Мүн эндэ ажаллажа байһан үхибүүдшье ехэхэн туһална.

— Миин лэ гэр тойрон гүйлдэжэ, харайлдажа ябанхаар, эндэ хүдэлжэ байһаниинь болоо гээшэ,—гэжэ үбһэшэдэй нэгэн хөөрэнэ.—Нэрээшье, эдэнэр һайнаар лэ бидэнэртэ туһална. Үбһыемнай тармажа, бухалнуудыемнай шэрэжэ үгэнэ.

— Сабшалан шадархи тосхонуудай хүн зон мүнөө бултаараа шахуу үбһэ хуряалга дээрэ гараа,—гэжэ совхозой директор Сергей Степанович Передернин эндэ сугларагшадта хөөрэжэ үгэнэ.—Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһа ерээ. Мэнэ иигээд таряа хуряалгадаа орохомнай гээшэ. Хэрбээ энэ үлөөшэ богонихон болзор соо сабшалангаа бултыень хуряажа, соможо абаагүй һаамнай саашадаа бүхы ажалнай унжагайрха. Тиимэһээ мүнөө энэ сэлмэг наратай үдэрнүүдые һамбаашалжа, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээ түргэдхэн дүүргэхэ гэжэ оролдохо байнабди,—гээд тэрэ дүүргэнэ.

Уданшьегүй эндэһээ гаража, Степан Вильмовэй эрхилдэг звеногой сабшалан тээшэ хүнгэн машинаараа гүйлгэн ошобобди.

Нүхэр Передернин машинаһаа буумсаараа үбһэ сабшажа ябаһан хүдэлмэришэдые мэндэшэлээд, тээ саанахана жэрылдэжэ байһан сомоонууд тээшэ ошоно.

— Һэ, эндэтнай аяар найман һүри бодхоогдоод байна ха юм. Сомоо бүриинь дунда зэргээр 50 центнер болохоор тоолобол, 400-һаа доошо бэшэ үбһэн бэлэдхэгдээ. Энэтнай контородо үгэһэн мэдээсэлһээтнай хоёр дахин ехэ байна,—гээд Сергей Степанович ехэл сухалдаһан янзатайгаар дуугарна.—Энээнһээ хойшо үбһэ хуряалгынгаа мэдээсэлые саг болзор соонь эльгээжэ байгты,—гэжэ эндэ байһан тоо бүридхэгшэдэ захирна.

Тиигэһээр байтарнай үдын сайлалга ойртожо, эндэ ургажа байһан һөөг бургааһанай узуурта сабшагшад бултадаа шахуу сугларна.

Сергей Степанович эндэ сугларагшадта совхозой байдал, ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэнэ. Саашадаа совхозой бүхы хүдэлмэришэдэй урда ниитын зөөри саашадаа хайшан гэжэ бэхижүүлхэ талаар ямар зорилго табигданаб гэжэ хөөрэбэ.

— Мэнэ иигээд таряанайнгаа хуряалгада орохомнай гээшэ. Тиимэһээ үбһэ хуряалгаяа дары түргэн дүүргэхэ зорилго таанарай урда табигдана гээшэ,—гээд нүхэр Передернин хөөрөөгөө дүүргэнэ.

Директорые шагнажа һууһан үбһэшэд бүхэн өөһэдөө һанажа, бодожо ябаһан юумэеэ хэлэнэд. Шагнаха янзада ниитынгээ ажалые хайшан гэжэ эмхи журамтайгаар, бүтээсэтэйгээр ябуулхаб гэжэ ехэл халуунаар хөөрэлдэнэт.

— Бидэнэй хүдэлжэ байһан сабшалан дээрэмнай совхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө нэгэшье хүн ерэнэгүй шахуул даа,—гэжэ нэгэ үбгэжөөл хүн тээ саанаһаа дуугарба.—Парторгшье харагдадаггүй, хүдэлмэришэдэй комитедэй даргашье ерэдэггүй. Кино болон зүжэг наада үбһэ хуряалганда ороһонһоомнай хойшо бидэндэ нэгэшье харуулаагүйл даа.

—Газетэ, журналнуудыешье асарнагүй,—гэжэ нүгөөдэнь нэмэнэ...

Уданшьегүй үдын сайлалган дүүрэжэ, үбһэшэд өөһэд өөһэдынгөө сабшажа байһан газар тээшэ гэшхэлбэд. Эндэ унагааха сабшаланшье бага болоо янзатай. Үшөө хоёр-гурбан үдэр һайнаар ажаллаа һаа энээнээ сабшажа дууһахал байна.

Совхозой 5-дахи отделенидэ үбһэ хуряалга баһал дууһаха дүтэлэнхэй. Мүнөө тус ажахы бүхыдөө 2600-аад центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхээд байна.

В. Щепотин.

Онохойн совхоз.

Механизаторнуудтаа найданабди

(Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Д. БАДАНОВАЙ хөөрөөнһөө)

Мүнөө манай колхозой алишье бригада, отделенидэ ябаа һаатнай, механизаторнуудай дунда ехэнхидээл таряа хуряалга болон тэрээндэ бэлэдхэл тухай хөөрэлдөөн боложо байха.

Теэд энэньшье ойлгосотой. Ургаса хуряалга гээшэмнай хүдөө ажахын эгээл шанга, харюусалгатан хүдэлмэриин нэгэн болоно ха юм. Энээндэ муугаар бэлдээд, багаханшье хожомдоо, удаараа һаа, механизаторнуудай бүхэли жэлдээ хүсэ шадалаа гамнангүй оролдожо ургуулһан тарян хии хосоржо магад шуу.

Энэ жэлдэ хабар, мүн зунайшье эхеэр манай эндэ сагай уларил ехэ таарамжагүй, муу байжа, орооһо таряанай ургаса тиимэ һайн бэшэ.

Тиигэбэшье нютагайнгаа байгаалиин эрхэ байдал, сагай уларилые хараада абажа, орооһото ургамалнуудаа эгээл таатай зохид хаһа сагтань тариһан, газарайнгаа шииг нойто зүбөөр барижа шадаһанаймнай ашаар тарян зарим тэды набтаршагшье һаа, яһала үдхэнөөр ургаа. Илангаяа үрэһэ тарилгын нормые нэгэшье хяһангүй, элбэгээр, гектар бүридэ 2—2,2 центнерһээ бага бэшээр тариһамнай мүнөө болоходо ехэ зүб байба. Тэрэшэлэн нилээд ехэ таряан хэрээһэлүүлэн таригдаһан юм.

Иигэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдожо ургуулһан таряагаа түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха, гүрэндөөшье элбэгээр худалдахын тула бэлэдхэл ехэ хэгдэжэ байна.

Байгша ондо бүхыдөө 1720 гектарта шэниисэ, 815 га ешмээн, 197 гектар горох гэхэ мэтэ, хамтадаа 3120 гектар орооһото ургамалнууд таригданхай. Ургаса хуряалгын үедэ бүхыдөө элдэб түхэлэй 15 комбайн, олохон жаткануул хүдэлхэ юм. Мүнөө үедэ бии байһан машина техникэ заһабарилагдажа дүүрээ шахуу. Отделенинүүдтэ һүүлшын 2 комбайн һаяар заһагдажа гарахаяа байна. Илангаяа нэгэдэхи (эрхилэгшэнь В. Зубакин), хоёрдохи (эрхилэгшэнь А. Ермолаев) отделенинүүд машина техникээ муу бэшээр бэлдээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ комбайнһаа гараһан таряа буулгажа сэбэрлэхэ, хатааха тоог, складуудые заһабарилаад, машина, түхеэрэлгэнүүдынь тодхогдожо байна. Ташалан, Мухар-Тала гэжэ газарнуудта оньһожоруулагдаһан тусхай ехэ тоогууд бии. Эндэмнай таряа машинаһаа буулгаха, ашаха транспортер түхеэрэлгэ, таряа сэбэрлэхэ тусхай оньһон машинанууд, орооһо хатаадаг «ВИСХОМ» түхеэрэлгэ байдаг.

Ургаса хуряалгын үедэ комбайнһаа таряа зөөхэ, мүн бэлэдхэлэйшье пунктда шэрэхэ автомашинанууд хүсэд тодорхойлогдонхой. Мүн хуряалгын хүдэлмэриие эмхидхэхэ хараа түсэб табяад, тэрэнээ правлени, парткомой нэгэдэмэл зүблөөн, механизаторнуудай хабаадалгатай суглаан дээрэ хэлсэжэ баталаабди. Түсэбэйнгөө ёһоор бүхы ургасаяа хүдэлмэриин 20 үдэрэй туршада сүм хуряажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө заабол дүүргэхын түлөө хамаг хүсэеэ элсүүлхэбди.

Хүдэр гараараа «булад хүлэгүүд», «талын корабльнуудай» жолоо олон жэлдэ барижа дүршэһэн ажалша бэрхэ комбайнернууд—Г. Шляхов (1-дэхи отделени), Н. Васильев (2-дохи отделени), К. Содномов (3-дахи отделени) болон бусад түрүүтэй бүхы механизаторнууднай урдаа табигдаһан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһаниинь найдамтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой 1-дэхи отделениин дүршэлтэй комбайнер Георгий Сивцов комбайнаа бэлэн болгожо байна.

М. Намжиловай фото.

Өөһэдынгөө хүрэнгэтэй болохонь

Ашаг шэмэ ехэтэй тэжээл болохо горох Ториин совхозой таряалан дээрэ һаянайл нютагжажа эхилээ. Нёдондо тус совхоз оройдоол 70 гектар горох тариһан байгаа. Горох һайн үрэжэлтэй поли дээрэ агрономическа эрилтын ёһоор таригдаһан байжа, дунда зэргээр гектарай, 10-аад шахуу центнер хуряагдаһан юм. Энэнь совхозой хүдэлмэришэдые ехээр урмашуулаа. Энэ жэл горохойнгоо тарилгые 350 гектар хүрэтэр үргэдхэхэ гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд шиидэһэн юм.

Мүнөө эндэ горохонь бүхыдөө яһала һайнаар ургажа байнхай. Олохон участогууд дээрэ буурсагуудынь шаралжа, амяарлан хадахаар болоо.

Августын 5-һаа совхозой 1-дэхи отделениин механизаторнууд горохоёо амяарлан хуряажа эхилээ. Эндэ косилкатай 3 тракторна агрегат хүдэлнэ. В. И. Морозов, Н. Г. Смолин болон бусад механизаторнууд горох хадаха нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Тракторна тармуур дээрэ һууһан В. Гридин мүн лэ эдэнһээ дутуугүй ажаллана. Тэрэ трактористнуудай хадажа унагааһан горохые дары баал болгон тармана.

— Энэ жэл горохой горитойхон ургаса хуряажа абахамнай ха,—гэжэ совхозой парткомой секретарь нүхэр Ломухин хэлэнэ.—Бүхы таряалан дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 10—12 центнер горох абтахань. Тиигэжэ энэ жэл горохой өөһэдын хүрэнгэтэй болохо байхабди.

А. Цыренов.

Шамбай бэрхэшүүл шанда хүртэнэ

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ гээшэ шухалын шухала хэрэг гэжэ манай отделениин бүхы хүдэлмэришэд мэдэрнэ. Хэрбээ мүнөө бүхы үбһэ тэжээлээ саг болзор соонь һайн шанартайгаар абажа шадаагүй һаа, ниитынгээ адууһа малые тобир тарганаар ондо оруулжа, мүн тэрэнһээ һү, мяха, нооһо элбэг ехээр абаха гээшэ бэрхэтэйшэг байха ха юм.

Тиимэһээ отделениимнай бүхы хүдэлмэришэд нэгэ хүн шэнгеэр үбһэ хуряалгадаа гараад, мүнөө хэдэн арбаад томо томо һүринүүдые хуряажа абаа. Һаянай наратай сэлмэг үдэрые һамбаашалжа, бидэнэр тэжээл бэлэдхэлгынгээ хүдэлмэриие бүришье һаа ехээр шангадуулаабди. Мүнөө эндэмнай бүхыдөө 40 гаран хүн хүдэлнэ. Эдэнэй дунда Бизья Сампилов болон Иван Ушаков гэгшэдэй эрхилдэг звенонууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладагаараа онсо шалгарна. Мэнэ һаяхан совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй, парткомой үмэнэһөө үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэһэнэйнь түлөө тус звенонуудта мүнгэн шан барюулагдаа.

Эндэ Виктор Белов гэгшэ «Т-28» тракторөөр үбһэ сабшаха зуураа, үдэр соо 10 гектар унагааха нормоёо 13—15 гектар хүрэтэр дүүргэнэ. Морин косилка дээрэ хүдэлдэг Александр Дондуков гэгшэ 5 га сабшахын орондо, үдэр бүри 6—7 гектарай ногоо унагаана. Гар хажууршад Цыремпил Базаров, Дымид Доржиева болон бусад үбһэ сабшаха үдэр бүриингөө даабариие 120—130 процент дүүргэнэ.

Иигэжэ манай отделениинхид энэ жэл үбһэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлэдхэхэ гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ бүхы хүсэ шадалаа гаргана.

Б. Доржиев.

Хориин Анаагай совхозой хонишон.

Энээн тухай хөөрэлдэхөөр болоо

Совхозууд юундэ гарзатанаб?

Олонхи совхозуудта машина техникэ муугаар хэрэглэгдэжэ, тоһо, түлишэ, запчасть үлүүсэ гаргашалагдана. Хэһэн хүдэлмэриин тоо зорюута нэмэжэ, ехэ болгожо бэшээд, гүрэнэй мүнгэ үлүү абажа эдихэ ушар гарана. Ажахынуудта административно-хүтэлбэрилхы тушаалда хүнүүдые олоор байлгана.

Ажахын һалбари бүхэнииие бодомжотойгоор, зүб гуримаар эрхилхэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, илангаяа хамтын мүнгэ, зөөридэ эзэн ёһоор хандажа, гамтайгаар гаргашалха, абтаһан продукциин өөрын үнэ сэнгые али болохоор хямдаруулха тушаа партиин XXII съездын шиидхэбэринүүд дотор онсо анхарал хандуулагданхай.

Энээнтэй дашарамдуулан, республикын совхозууд бии байһан арга боломжоёо хэр зүбөөр элсүүлэн хэрэглэжэ, аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлнэ гээшэб гэжэ хэдэн ажаглалта хэмээр байна.

Сэхынь хэлэхэдэ, олонхи совхозууд һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй гээшэ. Нэн түрүүн хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые элбэг ехээр, хямда сэнтэйгээр абаха талаар бии байһан арга боломжо хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Совхозуудта абтаһан продукциин, илангаяа адууһа малһаа абтадаг ашаг шэмынь, өөрын үнэ сэн хэтэрхы ехэ зандаа. Энээнһээ боложо, үнгэрэгшэ жэлдэ республикын совхозууд түсэбэйнгөө ёһоор бүхыдөө 5551 мянган түхэригэй олзо доход оруулха аад, харин 4015 мянган түхэригөөр гарзатажа гараа бшуу.

Энэ юун дээрэһээ болоо гээшэб?

Иимэ бирагүй байдалай ушар шалтагаанииие тайлбарилхын тула хэдэн баримтануудта тогтоебди.

МАШИНА ТЕХНИКЭ МУУГААР ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

1962 ондо совхозуудта бии байһан машина техникые эзэн бусаар абажа ябаһан, элдэб үлүү гаргаша хэһэн дээрэһээнь аяар 113.469 түхэригэй тоһо, түлишэ хии гаргашалагдаһан байна. Ондоогоор халэбэл, трактораар элдүүрилһэн зөөлэн хахалалгын га бүридэ 9,3 килограмм нормын орондо 10,3 килограмм тоһо, түлишэ галдагдаа. Харин комбайнда 7,6 килограмм нормын орондо 7,9 килограмм түлишэ гаргашалагдаһан болоно.

Ажахынуудта хүдэлжэ байһан автомашинанууд дүүрэн хүсэндөө хүдэлгэгдэнэгүй, тэдэниие хэрэгтэ хэрэггүй газарта намнаха ушар олон үзэгдэнэ. Совхозуудай бүхы 1161 автомашинын аяар 600 шахууень үдэр бүри хооһоор хүдэлжэ гараһан болоно.

Энээниие гэршэлхын тула Хурамхаанай совхозой автопаркын хүдэлмэри хараад үзэе. Эндэ автомашинаар хэһэн хүдэлмэриие ехэ болгожо, үгышье һаа, ябаһан километрыень ехээр нэмэжэ бэшэһэн ушар олон элирүүлэгдээ. Жэшээлбэл, Сухой Ключ гэжэ газарһаа Аргада хүрэтэр ашаа шэрэһэн жолоошодой данса дээрэ километрын хэдэн ондоогоор, 25—65 километр хүрэтэр нэмэжэ бэшэһэн байба.

Мүн совхозой автомашинын жолоошон Илья Колмаков Аргадаһаа Баргажанай адаг хүрэтэр ашаа шэрэхэдэ, нэгэ тээшээ 250 километр ябааб гэжэ путёвко дээрэ бэшээ. Тэрээндэнь гаражые даагша, диспетчер, главна инженер, үнгэрхэдөө бухгалтернуудшье «нюдөө аняад» гараа табижархёо. Энэ мэтээр һэшхэл убайгүйшүүл гүрэнэй хэды ехэ мүнгэ ходо шобто татана гээшэб!

Совхозуудта трактор, комбайн болон бусад техникэ, зэмсэгүүдэй ажалай бүтээсэ тон бага. Баргажанай совхоздо жэлдээ нэгэ тракто раар дунда зэргээр 285 гектар, Иисэнгын совхоздо — 265 гектар, «Комсомольский» совхоздо оройдоол 162 гектар зөөлэн хахалалга хэгдээ.

САЛИН ХҮЛЬЭН ЮУНДЭ ҮЛҮҮ ГАРГАШАЛАГДАНАБ?

Хэнэйшье мэдэһээр, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, продукци гаргаша багатайгаар абахын тула һалбари бүхэндэ машина техникын хүсэ һайнаар хэрэглэжэ, оньһожоруулга хэхэ шухала болоно. Тиигэбэшье олонхи ажахынуудта, адууһа малай фермэ, гүүртэ, отаргуудта бүхы хүдэлмэри гол түлэб гараар хэгдэнэ. Илангаяа үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ машина техникын хүсэн ёһоор хэрэглэгдэнэгүй ха юм.

Эгээл энээн дээрэһээ совхозуудта абтаһан продукциин өөрын үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанһаа һуларгүй ехэ болоно. Жэшээнь, 1962 ондо Баргажанай үйлэдбэриин управлениин совхозуудта абтаһан центнер һүнэйнь өөрын үнэ сэн түсэбһөө 24 түхэриг 32 мүнгөөр үнэтэй болоо. Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Хяагтын управлениинүүдтэ һүнэйнь өөрын үнэн сэн баһал ехэ. Адууһа малай муугаар харууһалагдаһан, тэжээлэй дутаһанһаа боложо, тэдэнь олоороо гарзалаад, ажахынуудта ехэхэн хохидол ушаруулагдана.

Зарим совхозууд захиргаанай хүтэлбэрилхы тушаалда хүнүүдые нормоһоо хэтэрхы олоор байлгажа, салин хүлһэндэ мүнгэ үлүү ехээр гаргашална.

Яруунын совхоздо механик-электриктэ саанаһаа үгтэһэн нормын ёһоор 78 түхэриг салин үгэхэ аад, харин тэрээндэ 97 түхэриг һара бүри түлэнэ. Мүн энэ тэрэ хүдэлмэри хээб гэжэ наряд өөрөө бэшээд, баһал ехэ мүнгэ абадаг. Тиигэжэ нүхэр Сизиков совхозой главна инженер Крашенин, мастерскойе даагша Бурлаев гэгшэдэй «туһаламжаар» һара бүри 150—230 түхэриг хүрэтэр түлөөһэ абаба.

Илангаяа элдэб жэжэ хүдэлмэридэ тоо томшогүй олон наряд бэшэжэ, тэрээн бүхэндөө түлөөһэ абадаг ушар бии. Тиимэһээ тэрэниие һүүлдэнь шалгаха, сасуулжа үзэхэнь ехэ бэрхэтэй болоно.

АЖАХЫН ТООСОО ЗҮБӨӨР НЭБТЭРҮҮЛХЭ

«Нэгэ мүнгэншье алмаа һаа, хожомоо нэгэ түхэриг арьбалһантай адли» гэжэ зон дэмы хэлэдэггүй. Мүнөө ехэ, багашье юумэдэ шадаал һаа арьбалалта хэхэ, гүрэнэй мүнгэ, зөөридэ гамтайгаар, эзэн ёһоор хандаха хэрэгтэй.

Хэрбээ манай республикын бүхы совхозуудта абтаһан олзо доходой түхэриг бүхэнһөө нэгэншье мүнгэ арьбалжа шадаа һаамнай, хамта 760,3 мянган түхэригэй олзо нэмэжэ абтаха байна ха юм. Энээниие тоонгүй байжа яашье болохогүй.

Тээд алмалта арьбалалта хэхэһээ байха, гүрэнэй мүнгэ, зөөри хайра гамгүйгөөр мунайдаха ушар үшөөл олон үзэгдэнэ бшуу. Жэшээнь, трактор, машинын тоһо, түлишын килограмм бүхэниие гамтайгаар, бодомжотойгоор гаргашалаад, техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгөөд байбал, ажахынууд 76038 түхэригэй зөөри алмаха аргатай. Энээниие бү мартыт гэжэ механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ захихаар байна.

Тиимэһээ совхозуудай бүхы һалбаринуудые ажахын тоосоондо оруулжа, экономикын гуримые нарииаар сахиха, хамтын зөөридэ эзэн бусаар хандадаг ябадалтай эрид тэмсэхэ саг ерээ. Мүнөө совхозой директор гү, али главна агроном, инженершье гансахан бүхы тарялан дээрэһээ хэды шэнээн ургаса абтааб, трактор бүхэнөөр хэды гектар зөөлэн хахалалга хэгдээб гэжэ миил мэдээд ябаха бэшэ, харин тэрээндэ хэды шэнээн гаргаша хэгдээб, хэһэн хүдэлмэринь хараалагдаа гү гэжэ арбан хургандаа мэдэжэ, үдэр бүри тооложо ябаха ёһотой.

Һалбари бүхэниие ажахын тоосоондо оруулаад байхада, газар таряалан, машина техникэ, зэмсэг эзэтэй болохо, бригада, фермэ, мастерской бүхэн өөһэд өөһэдын түсэб, даабаритай байха болоно. Энээнэй ашаар хамтын зөөриие гамнажа, нарии нягтаар гаргашалха ушартай ха юм. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэн хамтын жасада оруулһан продукци болон олзо доходойнгоо жэшээгээр салин хүлһэ абаха бшуу. Жэшээнь, һаалиншан имагтал һааһан һүнэйнгөө, хонишон — мяха, нооһоной, механизатор, тарялан ургуулжа абаһан ургасынгаа жэшээгээр түлөөһэ абаха. Тиимэһээ тэдэнэр бага гаргашатайгаар һү, мяха болон бусад продукци ехээр абахын тула оролдохо жэшээтэй.

Гэхэтэй хамта зарим совхозууд һалбаринуудаа ажахын тоосоондо оруулха тушаа үшөөл бодото оролдолго гарганагүй. Илангаяа машинно-тракторна парк, мастерской гэхэ мэтэ ехэнхидээ хуушанайнгаа янзаар хүдэлжэ байна. Тэдэндэ ямаршье түсэб, даабари үгтэдэггүй. Байгша оной июнь гаратар Кабанскын совхозой нэгэншье отделени, фермэ, бригада ажахын тоосоондо оруулагдаагүй, үнгэрхэдөө тэдэндэ һара, квартал соо хэды шэнээн мүнгэ салин хүлһэндэ гаргашалхаб гэһэн лимитшье табигдажа үгтөөгүй байгаа. Энээнһээ боложо, хүнэй хэһэн хүдэлмэри нэмэгдэжэ бэшэгдэхэ, салингай мүнгэ зөөриин үлүү түлэгдэхэ ушар хэтэрхы олон болоо. Тиигэжэ совхозой гансахан 2-дохи отделенидэ жэлэй түрүүшын кварталда 4313 түхэриг салин үлүү түлэгдөө.

Совхозуудаа ашаг олзотой ажахынууд болгохын тула фермэ, бригада, отделени бүхэниие ажахын тоосоондо оруулха, ажалаа бодомжотой зүбөөр эмхидхэхэ, хамтын зөөридэ гамтай хандаха хэрэгтэй.

С. Пономарев,
Буряадай Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствын финансын таһагай начальник.

Һайн һайхан сэдьхэлтэ хү... ехэ амж...

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай договорто гар табилга августын 9-дэ Москвада үргэлжэлөө.

Энэ үдэр үшөө 11 ороной— Бразилиин, Даниин, Афганистанай, Норвегиин, Аргентинын, Чилиин, Турциин, Нидерландын, Суданай, Грециин, Ирландиин Республикын правительствануудай түлөөлэгшэнэр договорто гар табиһан байна.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. Г. Лапин, СССР-эй МИД-эй генеральна секретарь Б. Ф. Подцероб, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшанар, тэрэшэлэн советскэ болон гадаадын оронуудай хэблэлэй, радиогой корреспондентнүүд договорто гар табилгын үедэ байлсаа.

Правительствануудай түлөөлэгшэнэртэ хандан, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. Г. Лапин тобшо үгэ хэлээ. Тиихэдээ агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгануудые хорихо тухай договорто урда үдэрынь энэ зал соо 22 гүрэнэй этигэм... бяа гэжэ С. Г. Л... лаа.

Бразилиһаа С... даг элшэн сайд В... тао да Кунья ав... Москвада түрүүл... хадаа, энэ түүхэтэ... буу зэбсэг хүсэд... түрүүшын алхам... нэрлээ.

Һандаргахы хү... хэрэгсэлнүүдэй о... риальна болон о... баялигые байгуул... Энэ һайн һайхан... лүүлгэдэ Бразили... тельствын һайшаа... байһан тус догов... байна гээд Брази... сайд онсолон тэмд...

Удаань, Даниин... танай, Норвегиин, Турциин, Нидерла... най, Грециин бо... элшэн сайдууд... правительствануу... баряар договорто...

Энэ түүхэтэ док... табилга үргэлжэл...

СССР-эй Культурын министр Е. А. Фурцеватай хөөрэлдөөн

Ажалшадые коммунис ёһо... хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуул...

Литература болон искусствын ажал ябуулагшадай, соёл культурын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум шэнэ зорилгонуудые табяа. Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада хэгдэжэ байһан түрүүшын алхамууд тухай хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар СССР-эй Культурын министр Е. А. Фурцевада ТАСС-ай корреспондент Г. Погосова хандаһан байна.

—Коммунис общество байгуулха шухалын шухала зорилгонуудай нэгэндэ—ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ парти, тэрэнэй Центральна Комитет, Никита Сергеевич Хрущев өөрөө угаа ехэ анхарал хандуулна, — гэжэ Е. А. Фурцева хэлээ.—Шэнэ хүниие хүмүүжүүлхын түлөө, ажалда коммунис ёһоор хандадагаар хүмүүжүүлхын, хүнэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдые зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ литература болон искусствын ехэ удха шанартай байһаниинь Пленум дээрэ тусгаар онсолон тэмдэглэгдээ һэн.

КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, СССР-эй Культурын министерствын бэелүүлхэ гол хэмжээ ябуулгануудай түсэб һаяхан баталагдаа. Коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншалай хуулиие дүүргэдэгээр ажалшадые хүмүүжүүлхэ, марксистско-ленинскэ үзэл сурталай илаалтые, совет ёһоной ажабайдалай илаалтые батадхадаг манай соёл культура болон искусствые саашадань хүгжөөхэ гол зорилгые хараада абан энэ түсэб зохёогдонхой.

Асуудал: энэ түсэбэйнгөө гол шэглэлнүүд тухай хөөрэжэ үгыт.

Харюу. театральна искусствын талаар ехэ, харюусалгатай хүдэлмэри хэгдэхэ. Манай театрнуудай репертуарта совет зүжэгүүд гол һуури эзэлнэ, зүгөөр Пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, тэдэнэй зариманиинь үшөөл удха муутай, уран һайханайнгаа хэмжээнэй талаар дутуутай байна. Репертуарнуудай удхыень һайжаруулха, уран һайханайнь хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бидэнэр мүнөө гол анхаралаа хандуулнабди.

Уран мэргэжэлтэ коллективүүдые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын, тэдэнэй хүдэлмэриин удхын хойноһоо хиналта шангадхахын тулада министерствэдэ эмхидхэлэй талаар зарим шэнэдхэлгэнүүд хэгдэхээр хараалагдаа. Энэ шэнэдхэлгэ хайнаа байхаб гэхэдэ, нютагуудтахи ажал хэрэгэй ямараар табигдаһые һайнаар мэдэдэг байха, зохёохы ажалаа хэжэ байха үедэнь литература болон искусствын ажал ябуулагшадта туһалха хэрэгтэй болоно. Энэ зорилгоор репертуарно-редакционно коллегинүүдые байгуулха гэжэ бидэнэр хараалнабди. Эдэ коллегинүүдтэ элитэ драматургнууд, критигүүд, режиссёрнууд, артистнууд, уран зураашад хабаадалсаха юм. Театрнуудай, концертнэ организацинуудай репертуарнуудые зохёолгодо, выставкэнүүдые эмхидхэлгэдэ, искусствын тус тус түлөөлэгшэдэй зохёохы хүдэлмэридэ эдэ коллегинүүд ехэ туһаламжа үзүүлхэ юм.

Хүдөөгэй хүн зониие уран һайханай талаар хангалгада ехэ анхарал хандуулагдаха. Тусхайлбал, шэнэ газар элдүүрилдэг хизаарай районуудта тусгаар оролдолго гаргагдаха байна. Эндэ соёл культурын олон центрнүүд байгуулагдана.

Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ театрнуудай дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхэ зорилгоор иимэ театрнуудта түрүүшын ээлжээндэ туһаламжа үзүүлхэ шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди. Эдэ театрнуудай —«Современник» театрай, Москвагай болон Ленинградай, Ленинскэ Комсомолой нэрэмжэтэ театрнуудай, Молдавиин «Лучеферулай», Ригын, Саратовай эдир харагшанарай театрнуудай болон бусадай зохёохы ажал ябуулгань залуушуулда сэхэ зорюулагдадаг байна. Тэдэнэй зохёохы ажалые хүтэлбэрилгэ, тусхайлбал, репертуарые байгуулга һайжаруулагдаха ёһотой.

Совет оронoй бодото байдалда, манай үеын хүндэ—коммунис общество байгуулагшада зорюулагдаһан зүжэгүүдые, тэрэшэлэн Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан зохёолнуудые бэшэхэ гүрэнэй захилнуудай холын хараата түсэбые бидэнэр зохёожо эхилээбди. Союзна болон автономито республикануудай драматургнуудай эрхим зүжэгүүд ород хэлэн дээрэ оршуулагдаха.

Театрнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй сентябрь октябрь һарада уулзалга хэхэ һаналтай байнабди. Прибалтикын, Белоруссиин, Дунда Азиин, Закавказиин театрнуудай директорнуудтай, главна режиссёрнуудтай иимэ уулзалганууд хэгдэхээр хараалагданхай. СССР-эй арадуудай драматургиин харалга шэнэ сезондо Кремлиин театрай сценэ дээрэ болохо.

Асуудал: совет хүнүүдэй ажабайдалда хүгжэм ехэ һуури эзэлдэг. Хүгжэмэй искусствые саашадань хүгжөөхын тулада ямар хэмжээнүүд абтанаб?

Харюу: Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулһан мүнөө үеын болон түүхэтэ-революционно темэнүүдээр оперонуудые, балетүүдые болон бусад хүгжэмэй зохёолнуудые байгуулха бүхэсоюзна конкурс оронoй хүгжэмэй ажабайдалда эгээн лэ һайхан ушарнуудай нэгэн болохо байһаниинь сохомтой. Коммунизм байгуулгын мүнөөнэй шатые, урдын баатарлиг революционно хэрэгүүдые, һүүлэй табин жэлэй туршада манай Эхэ оронoй ябажа гараһан алдарта замые харуулһан дуунуудые зохёохо бүхэсоюзна конкурс мүн лэ үнгэргэгдэхэ юм. Түүхэтэ үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдан, хүгжэмтэ театрнуудай болон уран һайханай коллективүүдэй бүхэсоюзна харалга болохо.

Совет хүгжэмые тайлбарилан дэлгэрүүлхэ, арадые гоё һайхан юумые зүбөөр ойлгодогоор хүмүүжүүлхэ гээшэ хүгжэмэй культурын ажал ябуулагшадай гол зорилго болоно. Уран шадабаряа харуулгын, хүгжэм шэнжэлэлгын наукын, мүн концертнэ организацинуудай, хүгжэмэй лекторинуудай, арадай филармонинуудай хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнууд гүсэдтэ оруулагданхай.

Асуудал: зарим уран зураашадай соёл сурталай талаар буруу хараа бодол баримталдаг, формалис төөрилгэнүүд тухай, культурын зарим эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дутуунууд тухай асуудал уран мэргэжэлтэ интеллигенцитэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй уулзахада, мүн КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленум дээрэ хурсаар табигдаһан байна. Соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдтөө ямар бодото тобшололнуудые хээд байнаб?

Харюу: Пленумэй материалнуудые, партиин Центральна Комитедэй заабаринуудые дайшалхы программамнай болоно гэжэ соёл культурын фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй лаб тоолодог байһан тухай хэдэжэ болоно. Соёл культурын болон искусствын бүхы эмхи зургаануудые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын тулада СССР-эй Культурын министерство, Культурын республиканскэ министерствэнүүд тон ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Тусхайлбал. советскэ зураглал харуулгын искусствын саашанхи хүгжэлтэтэй холбоотой горитой зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие СССР-эй Уран һайханай академитэй, уран зураашадай союзуудтай хамта хэхэ байнабди. Залуу уран зураашадай зохёолнуудай выставкэ эмхидхэгдэхэдээ, залуушуулай шадабариин, соёл сурталай талаар хатуужалай дээшэлжэ, бэрхээр зурадаг боложо байһые харуулхань сохомтой. Энэ выставкэдэ уран зурагай дээдэ һургуулинуудай студентнүүд хабаадалсаха юм. Уран зурагуудые шүүмжэлгэ, арадые гоё һайхан юумэнүүдые зүбөөр ойлгодогоор хүмүүжүүлгые хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой. Мүнөө жэлдэ үнгэргэгдэхэ уран зурагай лотерейдэ бэлэдхэлэй ямараар хэгдэжэ байһан тухай асуудал министерствын коллегиин һүүлшын заседанинуудай нэгэн дээрэ хаража үзэгдөө. Оронoй элитэ уран зурааша энэ шухала хэмжээ ябуулгые ехээр һайшаагаад, өөһэдынгөө зурагуудые ... байна.

Зураглан харуулгы... шэнэ зохёолнуудые б... лаар уран зураашадта... хил хэхэ тухай дур... лэдхэгдэжэ байнхай. ...хадаа заабол партийна... жэтэй, ажабайдалые харуулһан байха ёһот...

Хүдөөгэй болон ... районуудта зорюулагд... рагуудай нүүдэл в... тооe нилээд олон б... шиидхэгдээ.

Соёл культурын б... вын памятнигуудые, түүхэтэ памятнигуудые расхаалта газарнууд талаар олон юумэ хэ...

Библиотекэнүүд, кл... нүүд болон паркн... культурно-гэгээрэлэй ... асуудалнуудта ехэ ... дуулха хэрэгтэй. Мүнө... үлүүтэй хүнэй хаб... һайханай бүлгэмүүдые... наар хүтэлбэрилдэг б... хараалагдаа. Арадай ... лон филармонинууд, з... раглан харуулгын иск... динууд, дурлагшадай к... ниитын библиотекэнүү... гын шэнэ түхэл янз... саашадаа хүгжөөгдэхэ... то байдалдахи гайха... бологшо олониитын ... ажаллаха ябадал үргэ... на.

Соёл культурын бо... вын туйлалтануудые ... нуудтай халан абалса... улам үргэдхэгдэхэ.

КПСС-эй ЦК-гай ию... мэй табиһан зорил... соёл культурын эмхи ... хүдэлмэри улам һайн... хэ, манай баатарлиг ... гайхамшаг үе сагай ... мөөр шэнэ зохёолну... хэрэгтэ соёл культур... бүхы ажал ябуулагша... жуулна.

ТАДЖИГАЙ ССР. Памирай буурал хадануудай дунда байдаг Шугнанска Сижд гэжэ һууринда горец Саидалидод Саидмирзоев ажаһуудаг. Тэрэ 125 наһатай болоо. Тэрэ үбгэн Памирта суутай болонхой, юуб гэхэдэ, энэ туршалгашан-селекционер намарай шэниисэ бии болгоһон байгаа. Арад зоной дунда тэрэнь «бобило» гэжэ нэрэтэй болонхой (шугнанска нютаг хэлэн дээрэһээ оршуулхада, «үбгэ эсэгын» гэһэн удхатай). Энэ шэниисэ үбэлэй хүйтэниие һайнаар тэсэдэг, зунай ган гасуурһаа айдаггүй, тиимэһээ хадалиг газартай хизаарай эрхэ байдалда баян ургаса үгэдэг.

Далайн нюрууһаа 1500-һаа 3300 метр хүрэтэр дээрэ байдаг Памирай бүхы шахуу колхозуудай полинууд дээрэ мүнөө энэ шэниисэ таригдадаг болонхой. Дунда зэргээр гектар бүриһөө 150—180 пүүд ороoһон хуряажа абтадаг. Уһалагдадаг болон уһалагдадаггүй добо газарташье энэ шэниисэ эрхим һайнаар ургадаг. Арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэ дээрэ энэ шэниисэ табигдаһан байна.

Мүнөө Саидалидод Саидмирзоев амарха ёһоороол амаралтада гараад байнхай. Сижд һууринай ородог «Ватан» колхоз тэрээндэ пенси түлэдэг. Саидмирзоев олон тоото түрэлхидтэй. Сижд һууринда гурбан хүбүүниинь, дүрбэн басаганиинь ажаһуудаг, хүдэлдэг, Саидалидод 24 ашатай, 77 гуша, дүшэнэртэй.

125 наһа гүйсэһэн гайхамшагта ойтойнь дашарамдуулан, үбгэн Саидалидодые амаршалхын тулада Горно-Бадахшанска автономито областиин эгээн холын районуудһаа олон айлшад эдэ үдэрнүүдтэ Сижд һууринда ерэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай селекционер Саидалидод Саидмирзоев «Ватан» колхозой парторганизациин секретарь Гулямад Маёнов хоёр туршалгын поли дээрэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной августын 11.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ, ШЭНЭ ҮЙЛЭДБЭРИ

Үнгэрһэн жэлэй июль һара. Улаан-Үдын локомотив-заһабарилгын завод дээрэ түрүүшын электровоз заһабарилагдан гаража, эндэхи хүдэлмэрилэгшэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые ехэтэ баярлуулаа бэлэй.

Энэньшье аргагүй зүб. Хэдэн арбаад жэлэй туршада наровозуудые заһабарилжа дүршэһэн, энээндэ тааруулан үйлэдбэриингөө технологи зохёоһон коллективтэ богонихон болзорто үйлэдбэрээ шэнэлхэ, шэнэ продукци гаргадаг болохо гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ байгаа бшуу. Тиибэ ябашье, заводой олон мянган хүдэлмэришэд, инженер, техникүүд ажалай ехэхэн эдэбхи үүсхэл гаргажа, энэ шухала зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа һэн.

Тэдэнэр гансахан үйлэдбэрээ шэнэлэн эмхидхэхэ бэшэ, мүн тэрэнээ саашадань нарижуулан һайжаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин үнэ сэн хямдаруулха тушаа анхаралаа табидаг, оролдодог байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула заводой олон хүдэлмэришэд уралан нарижуулга, ухаалан зохёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Локомотив-хабсаралгын цехтэ Василий Михайлович Кабуновые таниха мэдэхэгүй хүн байхагүй. Нүхэр Кабунов заһабарилагшадай бригадын бригадир, хабсаралгын участогай группарторгоор һунгагданхай. Цехтэ 16 жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ болонхой. Өөрынь үүсхэлээр хабсаралгын участогта олохон шэнэ дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэжэ, ажалай бүтээсэ хорёод процентээр дээшэлһэн, хүдэлмэришэдэй ажаллахадашье хүнгэн, таатай зохид болоһон байна.

Эдэбхитэй уралан нарижуулагша байхаһаа гадна, Василий Михайлович бэрхэ хүмүүжүүлэгшэ юм. Партгрупоргын хэн нэгэндэ захиржа, шанга шангаар дуугаржа байхыень харахагүйт. Наһатайшье, залуушье хүдэлмэришэдтэй үгэеэ ойлголсожо хөөрэлдэдэг, али нэгэн бэрхэшээлнүүдтэй дайралдабалынь, нүхэрэй ёһоор туһалдаг, алдуу эндүү гаргабалынь заһажа, зүб харгыда гаргахын түлөө үнэн сэдьхэлһээ оролдодог заншалтай.

- Мүнөө сагта, коммунизмын һаруул һайхан байшан бодхоожо байһан үедэ, нүхэдтөө туһалжа, бултадаа амжалта туйлахын түлөө оролдожо ажаллаха болонобди, — гээд В. М. Кабунов залуушуулда хандан хөөрэдэг.—Манай үеынхид коммунизмын үедэ ажаһууха гэжэ партимнай хэлэнэ. Тиимэһээ илангаяа залуушуул, бага наһанһаа ажалда дуратайгаар хүмүүжэхэ, коммунис обществодо ажаһууха ёһо гурим һайса мэдэхэ ёһотой.

Кабуновтал адли үйлэдбэриингөө хойноһоо һанаагаа зободог, оролдодог хүнүүд завод дээрэ олон.

Тэдэнэй дундаһаа шэрэм шудхадаг цехэй технолог И. И. Шкурко, үйлэдбэриин түрүүшүүл, шэнэ юумэ үүсхэгшэд В. Г. Пустовалов, И. К. Воробьев болон бусадые нэрлэмээр. Тэдэнэр тус тустаа һүүлэй жэлнүүдтэ 40—50 үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 20—50 мянгаад түхэриг мүнгэ зөөри алмаха арга заводтоо олгоһон байна.

Мүнөө үедэ орденто завод дээрэ үйлэдбэрээ саашадань үргэдхэхэ тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Байгша оной дүрбэдэхи кварталда эндэ тепловозууд заһабарилагдажа эхилхэ юм. Урдань котлостроительна байһан цех шэнэдхэн хубилгагдажа, тэндэ тепловозой дизель заһабарилагдахаар тааруулагдажа байна. Заводой конструкторска бюродо, главна технологой таһагта ехэ ажал гаранхай. Тепловоз заһабарилха шэнэ технологи зохёохо, шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые эртээнһээ үйлэдбэридэ тааруулжа зүбөөр тодхохо, элдэб хэрэгсэлнүүдые бэлдэх... тэ шухала ас... шиидхэгдэнэ. техническэ олон я... гууд, бусад до... хэгдэжэ бэлэн б... Энэ хүдэлмэридэ инженер, техни... мүн хүдэлмэришэ... тэйгээр хаба... өөһэдынгөө хуби... на.

Өөһэдынгөө һа... мэр замшадай ү... лай эрхим бэлэгэ... Ленинэй орденто хид (тэдэнэр б... социалис мүрысө... кварталай дүнгө... эй, түмэр замай... тын хүдэлмэр... профсоюзай ЦК-г... хэбэреэр хоёрдо... шанда хүртэһэ... мүнөө ажалай... улам шангадхана...

Үйлэдбэрээ ... ажаллажа байга... хэн хубилгаха, ш... дукци гаргадаг ... шэмнай бэрхэтэй... болоно. Теэд тус... дой энэ шухал... сүм дүүргэхэ ... этигэмээр. Энээн... дэлмэришэдэй, ... техническэ хүд... шэдэй үдэр бү... байһан эдэбхи ... тээр гэршэлнэ.

Д. Цыб...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...женер-конструктор... Савельев, Д. К. Т... шэд юумэнэй шэнэ... бэлдэжэ байна.

Ф. СОРОКИН...

...ЙНААР, ТҮРГӨӨР, ХЯМДААР БҮТЭЭЛГЭ—БАРИЛГАШАДАЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

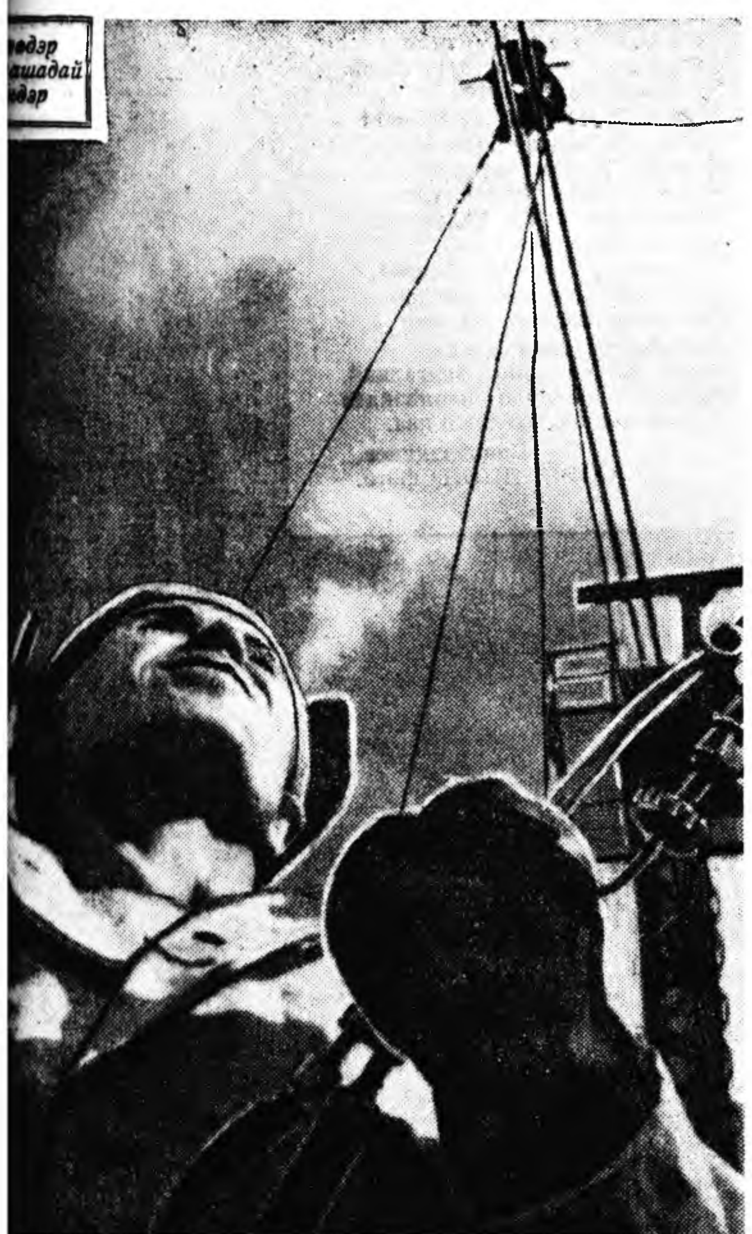

...р дээрэ хабсаргагшад. П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

ХҮДӨӨ НЮТАГУУДНАЙ ХУБИЛНА

Республикын алишье район, тосхонуудаар аяншалбал, өөдөө үндыһэн барилгын крануудые, бодожо байһан завод, фабриканууд, байрын гэрнүүдэй шэнэ торхонуудые олоор харахат.

Хоринск тосхониие хаража үзэе. Урданайхиһаа тад ондоо, танигдашагүй болоторо хубилаа. Харанхы набтархануud, унаха болошоһон гэрхэнүүдэй орондо сэбэр һайхан гэрнүүд үйлсөөр жэрылдэнэ. Мүнөө үедэ энэ тосхондо эмшэлгын городок, партийна, советскэ эмхи зургаануудай байшан, культурна ажахуудалай барилганууд, байрын гэрнүүд, түмэр-бетонно хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод бодхоогдожо байна.

Эдэ барилгануудые «Бурятцелинстрой» трестын Хоринн барилга-хабсаралгын управлени эрхилнэ. Управлениин барилгашадтай гансахан Хоринск тосхондо бэшэ, районой бусад нютагуудаар уулзажа болохот. Хэжэнгэ, Можайкада тэдэнэр һургуулинуудые, Нарһатын совхоздо ороонһоной склад, гахайн байра, Үдын, Хэжэнгын, Яруунын совхозуудта байрын гэрнүүдые барижа дүүргүүтэй болонхой.

Барилгашад И. Гороховский, В. Маханов, Л. Маханов, Л. Костенко, А. Бессонов, В. Наседкина, Н. Куликов болон бусадые Хэжэнгэ, Яруунын ажалшад һайн танидаг. Тэдэнэй уран гараар лэ шэнэ барилганууд бодхоогдожо байна.

Тэрэшэлэн Баргажанай хуушан тосхонууд шэнэдхэгдэжэ, түхэл шарайгаа хубилгажа байна. Баргажанай, Кабанскын үйлэдбэриин управлениин хүүдэй колхоз, совхозуудаар соёл сурталай эмхи зургаанууд, гэр байра, үйлэдбэриин барилганууд олоороо бодхоогдоно. Щергинскэ, Дэрэнэй совхозуудта хонидой хоёр байра, Хурамхаанда 320 үхибүүдэй һуралсаха интернат һургуули (һургуулиин байшан, хамтын 4 байра, столово, үйлэдбэриин мастерской гэхэ мэтэ) баригдажа дүүрүүтэй байна.

«Бурятцелинстрой» трестын Баргажанай барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад байгша ондо һайнаар ажаллажа байна. Хахад жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур тэдэнэр 23 мянган түхэригэй барилга бодхообо. Нэгэ барилгашанай ажалай бүтээсэ дунда зэргээр 102,5 процент болоо. Бүхы барилгануудынь хараалагдаһан болзортоо ашаглалгада оруулагдаһан байна. Ойрын үедэ эндэхи барилгашад барилгын бааза байгуулжа, аймагайнгаа барилгануудые шухала хэрэгсэлнүүдээр хүсэд хангадаг болохо юм.

Тус управлени хоёрхон жэлэй саада тээ байгуулагдабашье, мүнөө эбтэй эетэй бэрхэ коллектив болонхой. Барилгашадай дундаһаа дүй дүршэлтэй, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ, үйлэдбэриин эмхидхэжэ шадаха хүнүүд урган гараа. Тэдэнэй тоондо бригадирнууд Наталья Ивановна Ожигова, Тарас Моисеевич Кривенко, Николай Тимофеевич Белокопытов гэгшэдые нэрлэмээр. Хүлээнайнгаа даабари 120—140 процент эрхим шанартайгаар дүүргэдэг барилгашад Н. Федоров, В. Шелковников болон бусад управлени соогоо суурхана.

Туйлаһанаараа һанаагаз амарангүй, бүри һайн амжалта туйлаха зорилго манай барилгашад урдаа табина.

Р. Плюснин,
«Бурятцелинстрой» трестын главна инженер.

ТОБШОХОНООР

✦ «Бурстрой» трестын барилгашад байгша ондо 11906 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд, 180 үхибүүдэй вахха хүүргэдэй саад ашаглалгада үгэбэ.

✦ «Бурятцелинстрой» трестын предприятинууд 2 квартиратай стандартна гэрнүүдые гаргажа эхилбэ. 7 һарын туршада 45 иимэ гэр баригдаба.

✦ Столово, ателье мод, библиотекэтэй номой магазин, Каменсда «Сибирь» гэжэ үргэн экрантай кинотеатр, Кабанск тосхондо автогараж, Тимлюйгэй цемент-шиферэй завод дээрэ избёнсхо гаргаха түхеэрэлгэ—иимэ бэлэгтэйгээр Тимлюйгэй барилга-хабсаралгын управлениин барилгашад вэһэдынгээ һайндэрые угтаба. Гадна жэлэй эхинһээ хойшо Каменск, Выдрино тосхонуудта 3497 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.

Барилгашан нэрээ хүндэлнэ

Михаил Григорьевич Стаховскиин хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригадынхид барилгашан нэрээ дээрэ үргэжэ ябадаг. Мэргэжэлээ һайса шудалһан, ажал хэрэгээ мэдэхэ тулада, тэдэнэр мэдэхэ ядахые мэдэнгүй, нэгэ жэгдээр худэлжэ, эрхим амжалтануудые туйлана. Тэдэнэй ажалда голодоһон гэжэ гарадаггүй, ходоодоо һайн шанартай байдаг. Июль һарынгаа түсэб 132 процент дүүргэә.

Тэдэнэрэй Николай Алексеевич Ошурковай штукатурщигуудай бригада барилгашадай дунда мэдээжэ болонхой. Тэндэ гол түлэб залуушуул, барилгын училищи дүүргэгшэд ажаллана. Тэдэнэр бригадаингаа баян дүй дүршэлһөө танилсажа, һараһаа һарада даабаряа улуулна.

Дээрэ дурсагдагшадһаа Клара Епифановна Ястребовагай даадаг шардэгшэдэй бригадын гэшүүд гаагданэгүй. 32 квартиратай гэр шардэн сагаадажа дүүргээд, мүнөө тэдэнэр хүсөө ажахын техникумэй хамтын байра дээрэ ажаллажа эхилээ.

А. Соколов,
«Бурстрой» трестын барилгын 3-дахи управлениин парторганизациин секретарь.

«Бурстрой» трестын № 1-дэхи управлениин барилгашад июль һара соо халаанайнгаа нормые 130 процент хүрэтэр дүүргээ юм. Тус трестын барилгашад гэр байрануудые саг соонь эрхим шанартайгаар ээдтэнь тушаадаг заншалтай. Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): барилгашад И. Степанов, Е. Степанова, В. Баркин, В. Стельмашенко, И. Калинин, Н. Степанов гэгшэд.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ролдосотой ажалай үрэ һайхан

...ымнай ниислэл Улаан... саг ошохо бүри гоё һай...д, мантан томо гэр бай...ооро баригдажа бодоно. ... ехэ адабхи үүсхэлэй үрэ ...хэриг бэрхэ барилгаша...сагадай нилээд ехэ хуби... ниислэл хотын Октябрьска ...рба нэгэдэхи кварталда хэдэн олон дүрбэ-табан байшангуудай барилгада ...стын барилгын-монтажна управлениин барилгашад ...а халууншье, үбэлэй янтэншье гэнгүй, жэлэй дүр...гшэ ажалладаг. Түүхэтэ ...эй табадахи жэл—байгша ...лис мүрысөөнэй долгин ...ай дунда улам эршэтэй...нэ. Энэ арба нэгэдэхи баригдажа байһан олон ...эр һаруул гэр байшан...илга дээрэ асари хүсэтэй ...ршаганан эрьелдэжэ, томо ...рсагуудта хоноожо таби...сэ, мүн цементээр худха... холимог гушан хоёр бай...н дабхар байшангай эгээн ...арта хойно хойноһоонь гаргажа үзэгдэхэ. Энэ хадаа нооһо угааха фабрикын хүдэлмэришэдтэ баригдажа байһан гэрэй барилга. Эндэ залуу мастер комсомол Владимир Раднаевай участогайхид ажаллана. Нүхэр Раднаев барилгын-монтажна гурбадахи управленидэ хоёр жэл шахуу мастераар ажаллахадаа, участогайнгаа ажал хүдэлмэриие улам далайсатайгаар, хододоо һайн шанартайгаар бүтээхын түлөө саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргадаг. Залуу хүтэлбэрилэгшын һанаашалга миил талаар ошоногүй. Участогай барилгашад байгша ондо һара бүхэнэйнгөө даалгабариие 118—120 процентээр дүүргэнэ. Мүнөө эндэхи барилгашад тус тустаа гушан хоёр байратай дүрбэн дабхар хоёр гэр барижа байна. Энэ участогайхид үнгэрһэн июль һарынгаа даалгабариие 118,6 процентээр дүүргэбэ. Түрүү барилгашад—штукатурщигууд С. М. Баинов, Т. Г. Китаева, модошо уран дархан А. М. Назаров, гагнууршан С. Р. Конов гэгшэд июль һарынгаа даалгабариие 120—123 процентээр бэелүүлэнхэй. Ажалай энэ амжалта хадаа социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхээд, тэрэнэйнтээ дүнгые ходоодоо согсолжо, дутуу дунданууд тухайгаа хани нүхэдэй оршон байдалай ёһоор барилгашадтайгаа хөөрэлдэжэ, тодорхой хэмжээ ябуулга хараалһанай болон тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шадамараар эмхидхэһэнэй аша үрэнь болоно бшуу.—Эбтэйгээр ажаллахадамнай ажалнайшье урагшатай байгша,—гэжэ бригадын гэшүүд нэгэн доро харюусадаг.

— Бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэмнай бултанай түлөө гэһэн ёһо гуримаар бидэ ажалланабди,—гэжэ модошо уран дархан Артем Макарович Назаров хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье эбтэй эетэй, бултадаа нэгэн хүн шэнгеэр ажаллахада, заатагүй ажалай амжалта туйлагдаха. Энээн тушаа олон баримташье тоолохоор. Тиимэл хадань «олоороо бүтээһэн оншотой, оолёор түнхиһэн өөгүй»—гэжэ оньһон үгэ байдаг.

Һара, үдэрэй үнгэрхэ бүри барилгашад урдаа шэнэ шэнэ зорилго табижа, социалис уялга абанад. Абаһан социалис уялгынгаа хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһаниие барилгашад арбан хоног бүриингөө зүблөөн дээрэ согсолжо, ажалайнгаа түрүүшүүлые шалгаруулан баталдаг. Энэ хүдэлмэридэнь барилга-хабсаралгын гурбадахи управлениин партийна организаци ходо туһалалсана.

Байгша оной июнь һарада болоһон КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүд болон материалнуудые барилгашад ехээр һонирхожо шудална. Ажалайнгаа үедэ заахан забһарай гарахада үнэтэ энэ сагаа барилгашад миил үнгэргэдэггүй. Хэн нэгэн газетэ уншажа гү, али нэгэн гэбэл, радио шагнаһанаа хөөрэлдэдэг.

Эбтэй ажалай оншонь ехэ даа. Ажалдаа хэн нэгэнэйнгээ тухашарха, ядаха болоо һаа, нүгөөдэ нүхэрынь заатагүй туһалалсадаг. Жэшээлхэдэ, штукатурщик Татьяна Георгиевна Китаева түрүүшээр нилээд тухашаржа, ажалдаа нэгэтэ бэшэ голодоһо гаргадаг байба. Сугтаа ажалладаг нүхэрэйнгөө энэ дутагдалые зайсуулха ябадалдань дүй дүршэл ехэтэй штукатурщик Степан Матвеевич Баинов туһалалсаа.

— Аха нүхэрэйнгөө туһаламжын ашаар шадамар штукатуршан болоо гээшэб,— гэжэ мүнөө түрүү барилгашан Т. Г. Китаева зүрхэнэй баяр баясхалантайгаар омогорходог.

Барилгын энэ участогайхид Агуу ехэ Октябриин революциин 46 жэлэй ойн баярта мүнөөнһөө эхилжэ бэлэдхэнэ. Түүхэтэ энэ үдэр хүрэтэр тэдэнэр жэлэйнгээ арба һара хахадай түсэб дүүргэхэ зорилго урдаа табяад ажаллажа байна.

Д. Шагдуров.

...ноймнай шэнэ ...рилганууудта

...БАЛТИКАДАХИ эгээл ...й комбинат Таллинда ..., сүм ашаглалгада үгтэ...комбинат нэгэ халаанда ...лэй 100 тонно сагаан ...бэрилзи гаргаха юм.

...ДНЫЙ. Соколовско-Сар...омбинадай шанаржуул...ика дээрэ гранулиро...нцентрат галдаха тон ...сэтэй 2 агрегат хабсар...хилбэ. Байгша оной ...ар ашаглалгада үгтэ...алагдана.

...ВОКУЗНЕЦК. Баруун... металлургическа ком...рэ түрүүшын коксово доменно пеэшэнэй ...үүргэгдэжэ байна. Му... барилгашад хоёрдохи ...тарейн барилга эхилбэ. ... түрүүшын хирпиисэ ...агрегат барилсаһан Ни...илин табиба.

...СЕЙ мүрэн дээрэ Саяа...й барилгада бэлэдхэлэй ... эхилбэ. Дивногорскһоо ... машина, механизмуу...һан түрүүшын пароходсэй мүрэниие угсэжэ ...игэжэ барилгын тал...каватор, бульдозер, ав...нууд асаргданхай. ...ка гидростанциин ба...абаадалсажа суурхаһан ...рнууд эндэ ерэнхэй.

Хэрэгнай улам һайжарна

Манай барилгашадай ажал хэрэг тон һайшаалтай. Шэнэ гэр байрануудые, фабрика, заводуудые барижа, оронойнгоо баялиг, экономическа хүсэ шадалые үдхөөлсэхэһөө хүндэтэй үшөө ямар ажал хэрэг байха гээшэб. Барилгашадайнгаа ажалаар бидэнэр, барилгын индустриин хүдэлмэрилэгшэд, омогорхонобди—тэндэ манай ажалайшье хуби бииха юм.

Шлакоблогуудые бүтээдэг Танхойн заводой коллектив энэ жэлдэ муу бэшээр ажаллажа байна. Нэгэ халаанда 1800 блогуудые хэбтэ хэжэ, 1200 хэһэгыень бэлэн болгонобди. Тиигэжэ халаанай даабари үдэр бүри 200 процент дүүргэгдэнэ гээшэ.

Харин хэдэхэн сагай урда тээ заводнай ехэхэн гээгдэлдэ байһан юм. Халаан соо арайхан гэжэ 500—600 блогуудые гаргадаг һэмди. Хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам һула, тэдэнэртэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ёһотоор ябуулагдадаггүй байһан дээрэһээ иимэ бэрхэтэй байдалда орогдоһон байгаа.

Мүнөө хэрэг ажалнай заһараа. Партийна организаци, заводой дирекци эмхидхэлэй, ойлгуулалмжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа, хүдэлмэришэд даалгагдаһан хэрэгтээ эзэн ёһоор хандадаг болонхой. Эдэ бүгэдын ашаар заводнай нэгэ жэгдээр ажаллажа, түсэб даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Гаргадаг продукцимнай шанаршье нилээд һайжаржа, барилгашадһаа гомдол орохоёо болинхой.

Гэбэшье хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууднай үшөө ехэ. Энээниие Тамара Усольцева, Зинаида Шаульская гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг хэбшэдэй, слесарь Владимир Полковников болон бусадай эршэтэ ажал элиһэлэн харуулна. Тэдэнэрһээ жэшээ абажа булта ажаллабал, бүри ехэ амжалта туйлагдаха байһаниинь лабтай.

Ф. Агарев,
мастер.

Баатар барилгашадаар омогорхогты!

Хори тосхон соогуур ябабал, заатагүй нэгэ ута сагаан гэртэ тулажа ерэхэт. «Бурятцелинстрой» трестын нэгэ һалбари—Хориин СМУ-2 предприятиин конторо энэл гээшэ. Конторые тойроод олон барилга, байранууд. Хори дээрэхи барилгануудые тоолохо болоо һаа олон лэ байха.

Хориин СМУ-2 (начальнигынь Н. И. Хазагаев) республика соохи томо предприятинуудай нэгэн юм. Тэрэнэй ажал эрхилжэ байһан дайда—Хориин үйлэдбэриин управлениин бүхы дэбисхэр юм. Предприяти дотор мастерска 8 томо участок ажаллана.

Хори тосхон дээрэхи барилга тухай хэлэхэ болоо һаа иимэрхүү. Мүнөө үедэ тосхондо арба гаран барилга баригдажа байнхай. Жэлдээ 7000 гаран кубометр түмэр-бетон бүтээжэ байха завод, 5-6 гэрнүүдһээ бүридэһэн больницын городок, райкомой хоёр дабхар байшан, 53 хүнэй байрлаха гостиница, мүн бэшэшье барилганууд эндэ ерьын бодожо, нюдэнэй шэмэг болоно. Эдэ бүхы гэрнүүдэй ехэнхинь үбэлдөө уураар дулаасуулагдажа байха юм.

Баригдажа байһан больницын хото город ошоод үзэе. Инфекционно корпус гэгдэһэн үндэр байшангай дэргэдэ залуушуулай бригада—Мигунова Александрын бригадатай уулзахат.

— Бригададамнай 15 хүн ажаллана. Залуушуулай бригада гэжэ бидэниие юундэ нэрлээ юм гэхэдэ, бригададамнай булта залуушуул, гансал би бригадирынь наһатайшаг болоо аабзаб, харин хүгшэрөөшье бэшэ, ямаршье залуушуулһаа дутахагүй бээзэб,—гэжэ бригадир Александра Александровна шоглоно.

Энэ бригадын ажал—гэрнүүдые будаха, штукатурдахэ хэрэг юм. Гэр бараан бодхоогдоод байхадаа, үшөө нюураа хүсэд угаагаагүй хүн шэнги байдаг. Харин сагаадагдан будагдаһанайнь һүүлдэ тэрэниие танихагүйт.

—СМУ-2-ойнгоо хамтын байра һаяхан будажа, штукатурдажа дүүргээд, больницын городогто ерээд байнабди. Басагадни булта эбтэйнүүд,—гэжэ Александра Александровна нэмээнэ. Илангаяа Нина Гуляева гэжэ басагамнай олонһоо илгаржа, магтаалда хүртэдэг. Тэрэ хододоо һүбэлгэн, шумууһан бэрхэ юм.

Мигуновагай бригада Хориин СМУ-2 соохи түрүү бригадануудай нэгэн. Тиимэл хадань тэдэниие тон харюусалгатай участок—больницын городогто табяа ха юм.

СМУ-2 соо түрүү бригаданууд яһалашье бии. Леонид Махаловай дархашуулай бригадые мэдэхэгүй хүнүүдые СМУ-2 соо олохонь бэрхэтэй. Тэдэнэр мүнөө үедэ Анаагай совхоздо барилга барижа байна. Шугын-Үбэр гэжэ газарта малшадта 2 байратай гэр барижа дууһаад, Анаа-Үртөөдэ ажалланад. Энэ бригада 6 хүнһөө бүридэнэ. Гэр бараа барихадаа, тэрэнээ орохо болоторнь бүхы юумыень өөһэдөө хэдэг. Түргэн, шанар һайнтайгаар ажаллаха гэһэн зорилго урдаа табиһан энэ бригадынхид коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ, энэ арюун нэрэ түрэдэ хүртэхэньшье дамжаггүй.

Яруунын Исэнгэдэ ажаллажа байһан Езоян Мардынай бригада габьяата ажалаараа суурхана. Энэ бригадада 6 хүн. Энэнэй урда тээ Дээдэ-Тальцы, Улаан-Одондо 120—200 тугалай байрлаха шулуун 2 байра һайн шанартайгаар барижа дүүргээ һэн.

—Эдэшни хадын хүнүүд һэн хойноо шулуун барилгада шадамар даа,—гэжэ нэгэнэй тэдээн тухай хэлэхэдэ:

—Юу хэлэнэш, нүхэр? Бидэшни модооршье дархалжа шахадабди,—гэжэ бригадын гэшүүн Степан Гогорян хэлээ һэн.

Нээрээшье эдэ бригадынхид ажал хүдэлмэридөө амжалтатай, һарынгаа түсэбые хододоо 200 процент дүүргэнэ. Мүнөө үень энэ бригада Исэнгын Амбар-Нуур гэжэ газарта тугалай байра барижа байна.

—Миил 6 хүн аад, хэды ехэ шулуун байра барижархиха,—гээд, тэдэниие хүнүүд гайхадаг.

Эбтэй эетэй ажаллабал юушье хэжэ болохо ха юм. Хориин СМУ-2 соо мастерска 8 ехэ участогай дундаһаа Хэжэнгын мастерска участок (даагшань Цэбэг Жигжитов) ажал хүдэлмэреэрээ шалгаран илгарна. Энэ участогойхид хахад жэлэй туршада 106935 түхэригэй барилга баряад байна, тиихэдээ хахад жэлэйнгээ түсэбые 153 процент дүүргэһэн болоно. Эндэ дархашуул В. Мархасаев, В. Цырендашиев, Ц. Шагдаров гэгшэд ажалдаа шалгардаг.

Ажахын тоосоондо дүүрэн ороһон Яруунын барилгын участогай түрүүшүүл: дархан Будажаб Галсанов, штукатур Ирина Бурдуковская, дархан Анатолий Козлов, хүдэлмэришэд Тамара Чепайкина, Марк Устинов гэгшэдые магтангүй гарахын аргагүй. Тэдэнэй ажалаар омогорхохооршье, баясахааршье.

...Мүнөө барилгашадай үдэр ерэбэ. Манай барилгашад хүсэн түгэс, зоригтой баяртайнууд. Тэдэнэрэй хэһэншье юумэ, хэхэньшье ехэ. Байгуулжа байгаа ажабайдалнайшье барилга шэнги ха юм даа.

В. Доржигушаев,
Хориин СМУ-2-ой инженер.

Залууршадайнгаа жэшээгээр

Бидэнэр гэр байрануудай, завод, фабрикануудай барилганууудые сэхэ эрхилдэг зон бэшэбди. Маниие барилгашад гэжэ сэхэ нэрлэхын аргагүй. Гэбэшье маанадай ажалһаа бүхы барилгашадай ажал дулдыдадаг байха. Юуб гэхэдэ, бидэнэр барилгын шухала материалнуудай нэгэн болохо хирпиисэ бэлдэгшэд болонобди.

Хирпиисэ түргөөр, һайн шанартайгаар бэлдээд, саг болзортонь барилгын талмайнуудта эльгээжэ байбалнай, шэнэ, гоё һайхан гэр байранууд, мантан томо фабрика, заводуудай ашаглалгада түргөөр үтэхэнь мэдээжэ.

Тиимэһээл бидэнэр өөһэдыгөө барилгашад гэжэ тоолонобди. Барилгашадай үдэр мүн манайшье һайндэр болоно. Энэ һайндэртөө ажалай бэлэгүүдые бэлдэхын түлөө оролдожо, шэнэ амжалта туйлабабди. Улаан-Үдын хирпииесын заводойхид байгша оной түрүүшын хахадай түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Мүн июль һарадашье шангаханаар ажаллагдажа, валовой продукци гаргаха түсэб 103,1 процент дүүргэгдээ.

Барилгашадай Үдэр һайндэрлэжэ байхадаа, үйлэдбэриингөө түрүүшүүл, заводойнгоо эрхим хүнүүдые—Иван Федорович Зинин, Иван Сергеевич Бурман гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхидые, Николай Андриянович Собенниковой халаанайхидые, хүдэлмэришэд Камаева, Сучиган, Клементьева, Бобровская болон бусадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди.

Эдэ нүхэднай манай замай залууршад, тэдэнэрэйнгээ амжалтаар заводой бүхы коллектив омогорхедог, тэдэнэрһээ жэшээ абажа ажалланабди. Мүнөө завод дээрэмнай жэлэйнгээ түсэб декабриин 25 болотор дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

И. Павлов,
заводой парторганизациин секретарь.

...АГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Октябрьска райондо баригдаһан шэнэ байшангууд. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Сэдьхэлэй баясхалан хүргэнэб

Минии хани нүхэр олон жэл толгойн үбшэнөөр үбдэжэ зободог һэн. Һүүлэй хэдэн жэл үбшэнгынь бүри гааража, врачнуудай дурадхалаар, тархидаа заатагүй операци хүүлхэ баатай болобо.

Республиканска больницын нейрохирургиин отделениин врач-хирург С. С. Бороноев үбшэнгыень (астсома) элирүүлжэ, толгойдонь операци хэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа һэн. 20 үдэрэй туршада түхеэрэлгэ хэһэнэйнгээ удаа врачнууд С. С. Бороноев, Ч. Р. Раднаев гэгшэд операци хээ.

Операци 5 час тухай үргэлжэлоо. Толгойнь дотор талада, духа тушаань ургашаһан яһан абтагдажа хаягдаа.

Совет врачнуудай эрдэм, мэргэжэлһээ хэдэн жэлэй үбшэн үгы болгогдожо, элүүр энхэ үдэрнүүд дахинаа манай гэр бүлэдэ ерэбэ. Мүнөө һамганаймни толгой үбдэхэеэ болёо.

Үгээр хэлэгдэдэг баяр баясхалангай гүнзэгы удхаар нейро-хирургнууд С. С. Бороноев, Ч. Р. Раднаев, мүн тус отделениин хүдэлмэрилэгшэдтэ дахин дахин баяр баясхалан хүргэнэб.

А. Бусарманов.
Кабанскын госстрахай инспектурын хүдэлмэрилэгшэ.

Багшын дэб тэрһээ

Багша нэрээ бү марта!

ЯМАР ҺАЙХАМ

Сэхыень хэлэхэдэ, бүхы наһаараа багшалхаһаа байха жэлшье багшаар ажаллаагүй ёһотойб. Багшаньве гэжэ даа, үшөө арсалдаатай асуудал ааб даа. Теэд хэшээлдээ ороходоо, һанал бодолоороо шамда үгтэшэһэн, бэежээгүй, эрдэмэй орьёл өөдэ зорюулһон сэлмэг нюдэтэй, сэбэр досоохитой хоорхэн, багахан үхибүүдые һайшаан нэгэшье удаа харахань ямар ехэ жаргал бэ! Ерээдүйн ехэ ажабайдалай эзэд болохо, хоорхэн багахан үхибүүд хэшээлэн үгэһэн үгэ бүхэниинь алдангүй шагнан һууханань, ажабайдалай арюун хурса, һонорхон, ямаршьеб үнэтэй сэсэн үгэ үгэһэйб гэжэ бодохо, хүсэхэ гээшэ ямар ехэ харюусалгатайб.

Һурагшадайнгаа анхарал бэедээ татадаггүй, самбарай дэргэдэ, арюун ухаа бэедээ шэнгээхэ гэһэн багашуулай нюдэ дүшэн табан минутын туршада эсээһэн, минутын үнгэрхые хүлеэжэ ядадаг, хайша хэрэг «багшаһаа» аюултай юумэн һургуулида байха аал!

ЮУНДЭ, ЮУНДЭ...

«Хэшээл эхилбэ» гэжэ жэнгирһэн хүхюутэй хонхо коридор дүүрэн зэдэлшэбэ. Минии нүхэр И. Федор һурагшадаа һүрдүүлһэн шэрүүн хара шарайтай хэшээлдэ оробо.

Журамаар һула Валерий Заиграев гүйлгүүр нюдөөр нүхэдөө эрьен хаража захална...

— Юундэ тархияа занташагулбаш? Бодо! Сэхэ бай... нюрга үгы гүш? Юундэ партаяа нэшэбэш. Дахин аашалжа эхилбэ гүш? Юундэ, юундэ... гэһэн багшын тэсэмгэй эрилтэ дахин лэ эхилшэбэ...

Эдэ ушарнуудые би хэдэн удаа хаража, дуулажа гайхаһандаа нүхэртэсэ хөөрэлдөө эхилээ бэлэйб.

— Ши багшанарайнгаа таһагта байхадаа, аялдар илдамаараа хамагһаамнай илгархалии. Харин класстаал ороходоороо сахилгаата бүрхэг тэнгэридэл болошонолши,—гэбэб.

— Хэшээлдээ ороо ха юм бии... гэжэ Федор тиихэдэ харюусаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр саг хоногууд һубиража, нүхэрэйм ажалай дүршэл нэмээ һэн. Нүхэдэй сэбэр сэдьхэлэй хоёрхоншье үгын хэды удхатай, хэды бодомжотой байһыень һуралсалай жэлэй дүүрэхэдэ, бидэ мэдээ һэмди. Федорой класс эгээл һайн магтаалда хүртэжэ, бүхы классаараа нүгөө класста ороо һэн...

АЖАЛДАА ИНАГЛАН ДУРЛА!

Ажабайдалдаа аргагүй дурлангы, урагшаа тэгүүлһэн сэлмэг холын харасатай, наһатай болоһон Надежда Григорьевна Загладын «Таряашан нэрээ хүндэлэ» гэһэн нээмэл бэшэг уншаһан багшанар сэдьхэл хүдэлгэмэ бэшэгүүдые багшанарай газетэдэ толилжо эхилээ бэлэй. Газетын хуудаһанда өөрынгөө һайшаал баясхалангаа бэшээшьегүй һаа, би бодожо ябаһан бодолхоноо өөрынгөө дэбтэртэ оруулаа бэлэйб.

Һайн һайхан хэрэг, үйлэ — һаруул сэдьхэлһээ эхилээ, һэшхэлээрээ нюурлаха шарайгүй, ажалаараа хабархаха жаргалгүй хүн һалхинда туугдаһан хамхуулһаашье хааханууp хаб...

Сүлөө жаргалтай совет ажалша арадые урялһан энэ бэшэг, гансашье таряашадта хамаатай гэжэ һананагүйб даа. Ерээдүйн һайхан сагай һаруул бодолтой ёһото совет хүниие хүмүүжүүлжэ байһан бидэ, багшанарта, үшөөшье хэрэгтэй гэжэ мартанагүйбди.

Һула, залхуу, һургуулиин хэшээл бэедээ хадуужа хүгжөөгүй, урагшаа тэгүүлһэн һайн һайхан бодол харасагүй, забхай зайгуул хүн һургуулиин таһагһаа өөрынгөө бодото алхам хэбэ гэлэй. Энэ хүшэр байдал хэниие түбхын түрүүн зэмэлүүлхэб? Багшые. Зон нүхэдынь, зоборигүй сэдьхэлтэй багшын, гэр бүлэнэрэйнь хайхарамжагүй һургаал гэжэ сэхэл хургаараа заахал...

Һурагшын бэлиг шадабарида багшын нэмэдэг һургаал хүгжэлтэ үгэнгүй, алгад гарашаһан байба гэлэй. Магад һурагшын бэлиг шадабари һүүлдэшье олдобо гэлэй. Харин багшанар өөһэдынгөө далижаагүйхэн дальбаараануудые эршэтэ ажалай эзэд болгон, дура сэдьхэлээрнь ажалтай холбохо гэһэн тон ехэ уялгатай. Хэн нэгэн хэрбээ энэ ехэ асуудал һурагшын ухаан бодолдо бүхөөр үлөөнгүй алдажархиһан байбалынь, тэрэ хайхаргадаагүй һурагшынь ёһото хүн нэрэеэ олохонь хүшэр лэ байха ха юм. Юундэб гэхэдэ, ерээдүйн ехэ эзэд, мүнөө үхибүүд тунхаришагүй үедэ нэтэрүү ажалаараал коммунизмын ашата наран доро мандаха ха юм!

Ц. Шагжиев,
багша.

ХАБСАГАЙ

Байгаали эжыһээ изагууртай
Байгаа юумэл хабсагай.
Баргажан һалхин ууртаа
Баржыһан шулуундань
абьяастай.

Тэгшэхэн бэетэй хабсагай
Табяагүй Байгалаа дурандань.
Хүндэл туһатай сагаа
Хүлеэдэг байгаал урдандань.

Малаан тархитай хүниие
Манажа хонохо зүүдэндээ,
Хэдэн мянган һүнинүүдтэ
Хүлеэн үнгэргэхэ үүдэндээ.

Арбан долоодохи ондо
«Аврорын» хүгжэм зэдэлбэ.
Енгүүтэй хабсагай ойндоо
Ерээдүйн жаргал эдлэбэ.

Ангара дүүхэйн дэнһээ
Арюухан гээшэнь Байгалнай.
Хабсагай нойрһоо һэриһэндээ
Хүхин сэнгэн байгаал даа.

С. Банзаракцаев.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

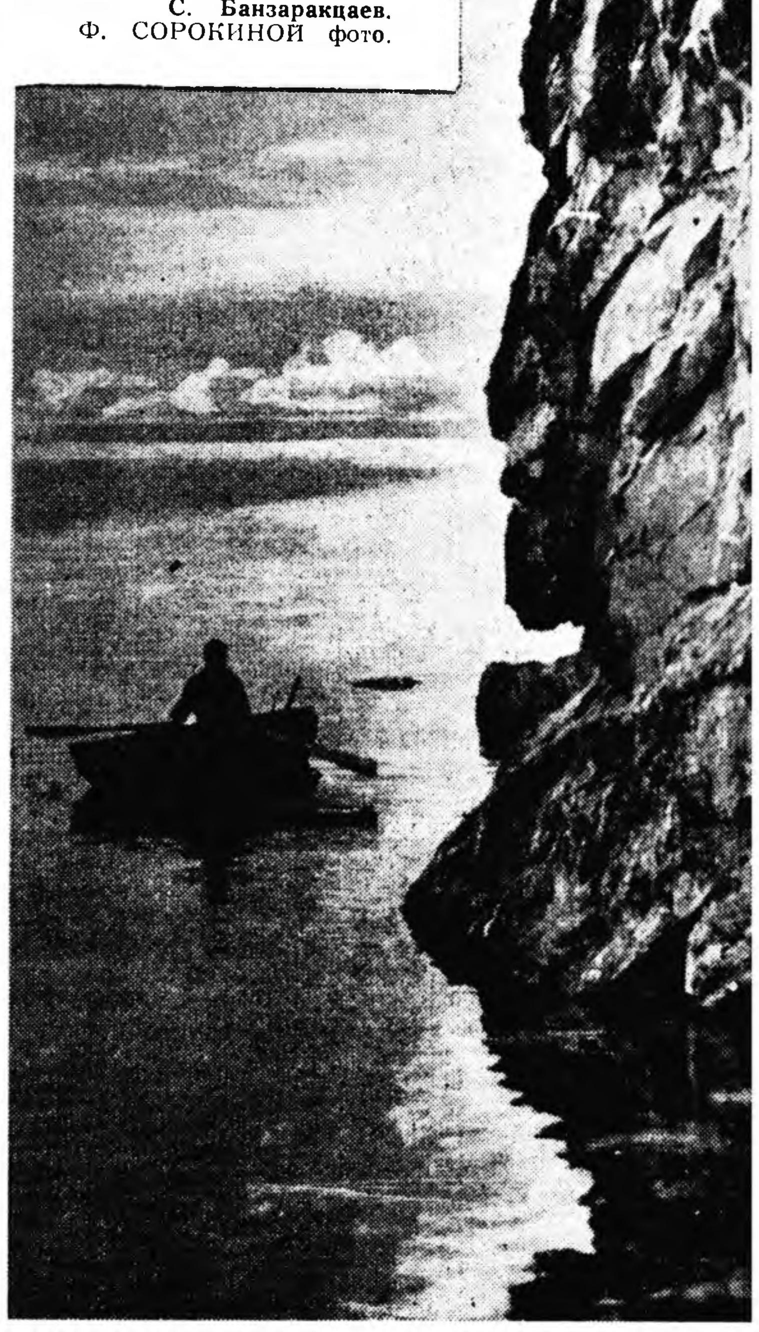

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО СУУТА ГАЗАРНУУДААР АЯНШАЛБА

Зэдын аймагай Алцагай найман жэлэй һургуулиин бүлэг һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ Москва, Ленинград хотонуудаар аяншалаад бусаба.

Газар дэлхэй дээрэ эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай элшэ туяа сасараажа, хүн түрэлтэнэй түүхын эрьесэдэ түрүүшынхеэ мүлжэлгэ мүрдэлгые усадхаһан Октябриин Социалис революциин мүндэлһэн гуламта—Ленинград хотоор айлшалаа. Тэндэхи үргэн уужам, годли шэнги сэхэ гудамжанууд, сэсэрлиг талмайнууд, хүшөө дурасхаалнууд хүнэй үе зүрхэндэ баяр баясхалан түрүүлнэ.

1917 оной Октябриин үдэрнүүдтэ партиин ЦК, сэрэгэй революционно комитет Смольнодо байгаа.

Октябриин 24-дэ В. И. Ленин Выборгскэ таладахи нюуса байрада байһанаа Смольнодо ерээд, зэбсэгтэ тэмсэлые хүтэлбэрилөө һэн.

Энэ үедэ газаань түүдэг носожо, броневигүүд, түршэгэнэжэ, Смольнын 220 метр ута коридор соогуур матросууд, улаан гвардеецүүд, солдадууд захиралтануудые абаад, дайшалхы газартаа шамдан ошожо байгаа.

Октябриин 25-най үдэшэлэн Смольнын сагаан мрамор баханануудтай актова зал соо Советүүдэй хоёрдохи съезд нээгдээ бэлэй.

Үбэлэй Ордоной унажа, зэбсэгтэ восстаниин илахада, Советүүдэй съездын хоёрдохи заседани дээрэ Ленинэй России арадуудта бэшэһэн Хандалга, эб найрамдал болон газар тухай декрет нэгэн дуугаар абтагдаһан байгаа. Газар тухай декредээр России таряашан зондо аяар 150 млн. гектар баяшуулай газар үгтөө һэн.

Смольно соо 1917 оной октябриин 24-һөө 1918 оной мартын 10 болотор В. И. Ленинэй байһан комнатые һурагшад һонирхожо хараа. Эндэ эгээлэй хүнэй байһан юрын байдал, нэгэшье үлүү юумэн, гоёлтонууд үгы. Жиирэй зөөлэн хоёр һандали, шэрээ, телефон, номуудай болон хубсаһанай шкаф табяатай.

Энэ таһалга соо агуухэ вождь Финляндиин арад зондо бэеэ даанхай байдал үгэхэ тухай декредтэ гарла табиһан байгаа.

Энээнэй дурасхаалда 1959 ондо Финляндиин президент У. Кекконенэй табиһан алтан гаршагтай мрамораар хэһэн самбар байна.

Һурагшад Петропавловска Хэрэм, Үһан-сэрэгэй музей, Эрмитаж соогуур ябажа хараа.

Революциин илалтын түлөө ами бэеэ үгэһэн баатарнуудай дурасхаалда Марсова талмай дээрэ Алдар солын мүнхэ гал бадарна.

Хуушан сагай байдалай хэмхэрэн унаһанай дохёо үгэһэн суута крейсер «Аврора» Нева мүрэн дээрэхи табсанда мүнхэ табигданхай. Мүнөө тэндэ Үһан-сэрэгэй флодой ерээдүйн офицернууд эдир нахимовецүүд һуралсалайнгаа хэшээл үнгэргэнэ.

Манай түрэл ороной ниислэл хото Москва. Эндэ һурагшад В. И. Ленинэй мавзолей, Кремлиин Оружейнэ палата, ВДНХ, Третьяковско галерей, планетари, Ленинэй, Революциин Түүхын музейнүүдые хараба.

Үхибүүдэй Москвада байха үедэ Бүхэдэлхэйн Эхэнэрнүүдэй конгресс боложо байгаа. Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ дэлхэйн зуу гаран гүрэнэй түлөөлэгшэдые манай һурагшад халуунаар амаршалаа.

Үзэһэн хараһанаа аянда ябаашад үетэн нүхэдтөө, үбгэд хүгшэдтөө һонирхолтойгоор мүнөө хөөрэжэ үгэнэд.

М. Цаганов.

Тобшо мэдээсэл

▲ Кривой Рогто һаяхан доменщигуудай бүхэсоюзна зүблөөн нээгдээ. Криворожско, Череповецкэ металлургическа заводуудай ехэ хүсэтэй доменно пеэшэнгүүдые хайшан гэжэ ашаглан хэрэглэхэ тухай зүблөөндэ хабаадагшад дүй дүршэлөө хөөрэлдэбэ.

▲ Кубаниин ороохо таряа шэрэдэг харгыгаар автопоезднууд хойно хойноһоо һубарилдана. Шэнэ ургасын таряан үдэр һүнигүй бэлэдхэлэй пунктда асарагдана. Үнгэрһэн 5 үдэрэй туршада Эхэ ороной амбаарта 11,4 миллион пүүд таряан тушаагдаа. Энэнь «Безостая 1» сортын ургасатай һайн шэниисэ юм. Нэлэнхы ехэ таряалангай газарай гектар бүхэнһөө 40—50 центнер нимэ сортын шэниисэ хуряагдана.

▲ Фирменнэ магазинууд орон доторнай бии боложо байна. Фабрика гү, али завод өөрынгөө фирмэннэ магазинаар дамжуулан гаргаһан продукциия түргөөр тараадаг байна. Мүнөө үедэ орон доторнай 200 фирменнэ промтоварна, эдеэ хоолой магазинууд хүдэлнэ.

(ТАСС).

Эхир гурбан... гурбан баяр

Үри хүүгэдтэй болоходоо ямар хүн баярлан, баясангүй байдаг гээшэб даа. Һаяхан айл болоһон залуушуулай гэртэ гурбадахи шэнэ хүн—үхибүүн ерэхэдээ ямар ехэ баяр, жаргал, омогорхол асарна гээшэб даа! Эхэ эсэгэ хоёр.. Түрэһэн үхибүүниинь, тэдэ хоёрой үхибүүн.

Городой нарайлалгын байшан. Холоһоо харахада ехэшье һүртэй гоё гэр гэхээр бэшэ. Нэгэ зохидхон хашаа, ехэнүүд сонхо. Һамгаяа эрьежэ ерэһэн эрэшүүлшье, эхэдээ гү, али басангадаа ерэһэн үхибүүд, хүгшэд, үбгэдшье эндэ олон. Үүдэндэ заахан саарһан няалтатай. Тэрээн дээрэ шэнэ хүнэй түрэһэн тухай мэдээн. Баярлаһандаа юумэ ёһоор обёорхоёо болиһон эсэгэнэрэй нюдэл һамганайнгаа нэрэ тушаа «хүбүүн, шэгнүүрынь 4 килограмм» гэжэ уншана.

Мүнөөдэр юрын лэ үдэр аад, ямаршьеб ондоо. Залуу айл Николаевскатанай бүлэдэ зол жаргал асарһан юрын бэшэ үдэр.

Залуу эхэ Клара Петровна Николаевская орон дээрээ амарна. Шэг шарайншье һайн, бэень хүнгэн.

Үншье болоогүй, хэдэн үдэрэй урда тээ нарайлалгын гэртэ тэрэ ороо һэн. Гансата гурбан үхибүүд, гурбан баяр..: Клара Петровна оройдоо 23-тай Энэ түрүүшынь үхибүүд. Хоёр басагад, нэгэ хүбүүн. Басагадайнь шэгнүүр 2800, 2350 грамм, харин хүбүүниинь хэнһээшье дутаагүй: шэгнүүрынь—2750 грамм.

Николаевскатан гансата таба болошобо. Клара Петровна Татауровскын хирпиисын заводто хүдэлдэг, эхир гурбанай эсэгэ Николаевский анхандаа лётчик байһан, мүнөө эндэхи ажахыда хүдэлнэ.

..:Нарайлалгын гэр соо арюун сэбэр, гэрэлтэй: Эхир гурбан үхибүү түрэһэн эхын бэеын элүүр энхые дүй дүршэл ехэтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд Мария Васильевна Банашова, Евдокия Георгиевна Буянова шалганад. Эхир гурбан элүүр мэндэ һайнууд, эдеэ хоол, хүхэндөөшье хомхойнууд.

Эхир гурбан..: гурбан баяр. Эдэ гурбан хүүгэд элүүр энхэ хүнүүд боложо, эхэ эсэгэньшье элүүр мэндэ ажаһууха гэжэ үнэн зүрхэнһөө найдагдана.

Н. Козулинай фото, текст.

Бүлэг гэмтэд сүүдлэгдэбэ

Ниитын зөөри үригшэдэй, хоб̆дог хомхойшуулай, эдилгэ абагшадай хэрэгые РСФСР-эй Верховно Сууд хаража дүүргэбэ. Хамтадаа 43 хүн гэмнэгдэһэн байна. «Хобдог хомхойшуулай ааша» гэһэн «Правда» газетын бэшэг соо эдэ бүлэг гэмтэдэй хэрэг тухай бэшэгдээ һэн. РСФСР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүн М. А. Гаврилин энэ хэрэг харахадань түрүүлэгшээр һуугаа. СССР-эй прокуратурын түлөөлэгшэ И. Г. Сапожников, Е. К. Онегин гэгшэд гүрэнэй талаһаа гэмнэгшэд болоо.

Машина бүтээлгын Шуйска заводой директор байһан Ткаченко, энэ заводой таһагые даагшаар байһан Краковский, машина бүтээлгын Климовскэ заводой директорэй орлогшо байһан Курбаков, Союзглавмашай технологическа түхеэрэлгын таһагай инженернууд Непомнящая, Ченурная, Москвагай областной совнархозой инженер Зайцев болон бусад хүнүүд гэмгэдэй һуури эзэлбэ.

Энэ гэмтэ хэрэг бэелүүлжэ байһан бүлэгтэ хүн бүхэниинь өөрын үүргэтэй байгаа. Эдэ гэмтэд гүрэнэй 900 гаран станогуудые үрижэ һалгаһан байна бшуу.

Республикын Верховно Сууд гүрэнэй зөөри үригшэдые, хомхой хобдог хүнүүдые шангаар хэһээгээ. В. Г. Ткаченко буудуур абаа, Г. Г. Курбаков, В. Н. Авербух хоёр 15 жэлээр эрхээ хаһагдаа. Мүн бусад гэмтэдынь гэмэйнгээ зэргээр хэһээгдэһэн байна.

Сүүдэй шиидхэбэри гаргаха үедэ зал соо байһан хүн зон шиидхэбэриень һайшаагаа.

(ТАСС).

ХИЛЫН САААНАҺАА

Агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро ядерна зэбсэ[г] туршалгые хорихо хэлсээн үргэнөөр дэмжэгдэнэ

ПРАГА. Москвада баталагдаһан хэлсээндэ Чехословакиин хэблэл гол анхаралаа хандуулһаар. Энэ түүхэтэ хэлсээе элдэб оронуудай правительствануудай түлөөлэгшэдэй дэмжэжэ байһан тухай эндэхи бүхы түбэй газетэнүүдтэ дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнэ.

Москвада баталагдаһан хэлсээн политическэ удхатай хэрэг болоно гээд «Руде право» газетэ онсолон тэмдэглэбэ.

Энэ хэлсээе баталха дурагүй гүрэнүүдэй тоодо Хитадай Арадай Республикын правительство ороно гэжэ газетэдэ хэлэгдэнэ. Иигэжэ Хитад хүтэлбэрилэгшэд баруунай тала баримталдаг империалис хүсэнүүдтэй нэгэн хамта боложо, эб найрамдалда дуратай дэлхэйн олониитэ зонһоо амяарлан гаража байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

БЕЛГРАД. Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай хэлсээе КНР-эй правительствын буруушааһаниие Белградай «Коммунис» газетэ шүүмжэлбэ. Баруун гүрэнүүдэй хархис этэгээдүүдэй бэелүүлдэг политикатай энэнь адли болоно гэжэ газетэ бэшээ.

УЛААН-БААТАР. Москвада баталагдаһан хэлсээн бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэл эрмэлзэлгэтэй тааралдаһан шухала алхам болоно гэжэ монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо Л. Жамбалдорж «Үнэн» газетэдэ бэшэбэ. Советскэ Союз толгойлогшотой социалис оронуудай эдэбхи үүсхэлээр иимэ хэлсээн баталагдаа. Иигэжэ уласхоорондын бусад шухала асуудалнуудые шиидхэхэдэ һайн байха гэжэ бэшэг соонь тэмдэглэгдэнхэй. Москвагай хэлсээндэ Хитад хүтэлбэрилэгшэдэй муугаар хандаһандань бүхы түрүү үзэлтэй хүн зон, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүд гайхана гэлынэ гэжэ Л. Жамбалдорж хэлээ.

ПАРИЖ. Ядерна туршалга хорихо тухай хэлсээе ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин бюро һайшаан дэмжэбэ. Энэ хэлсээндэ дэлхэйн оронуудай хабаадаха гэһэн шиидхэбэрие бюро ехэ хангяар угтаһан байна. Москвагай хэлсээндэ Францын хабаадахые, эб найрамдал бэхижүүлхэ политика бэелүүлдэг болохыень Франциин ашалшад засагаархидые баадхаха гээд бюрогой мэдүүлгэ соо заагданхай.

НЬЮ-ЙОРК. Москвада баталагдаһан хэлсээндэ, тэрэниие Америкын сенадай баталха тухай Америкын газетэнүүд ехэ анхарал табина. Энэ хэлсээн хадаа уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань һуларуулха түрүүшын алхам болохо гээд хэблэлдэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай хэлсээе шаадаг, уласхоорондь[н] хардуу байдал һул[...] хүсэлгүй хүнүүдые [...] газетын корреспонден[...] Макгилл эрид буруу[...]

КАНБЕРРА. Бүх[...] хэйн арадууд ядерн[а] [...] хорихын, эб найрамд[...] гаалхын түлөө олон[...] туршада эдэбхитэйгэ[...] сэжэ байна. Ядерна [...] туршалгые хорихо ту[...] сээн арадуудай олон[...] туршада үргэлжэлһэн [...] лэй үрэ дүн болоно г[...] стралиин компартиин [...] риадай мэдүүлгэ соо [...] лэгдэнхэй. Энэ мэд[...] «Трибюн» газетэдэ [...] доо. Австралиин ком[...] секретариат июлиин [...] КНР-эй правительствы[н] [...] гаһан мэдүүлгые бу[...] гаа.

ТОКИО. Агаарта, [...] лин дайдада, уһан дор[...] на зэбсэг туршалгые [...] хэлсээндэ Советскэ [...] США-да, Англида ба[...] шэн сайдайнгаа гараа[...] тухай Японой правит[...] заабари үгэһэн байна[...]

Президент Кенн[еди] сенадта бэшэг эль[...]

ВАШИНГТОН, авгу[...] (ТАСС). США-гай пр[...] дж. Кеннеди агаарта, [...] лин дайдада, уһан доро [...] на туршалга хорихо [...] хэлсээнэй текстые бата[...] США-гай сенадта эл[...] Мүн энээнтэй хамта К[...] тусхай бэшэг сенадта [...] һэн байна.

Кубын таряашадай съезд

ГАВАНА, августын 8. (ТАСС). Жэжэ таряашадай национальна нэгэдэлэй II съезд Гаванада эхилээ. Энэ нэгэдэлдэ Кубын олон таряашад хабаададаг. Ороной бүхы провинци, районуудай 3600-гаад делегадууд съездэ ерэһэн байна.

Таряашадай тус нэгэдэлэй зорилгонууд тухай энэ организациин хүтэлбэриин гэшүүн Антеро Регаладо съездын түрүүшын заседанида элидхээ. Кубын таряашадые нэгэдүүлхэ, ажал хүдэлмэриень хүтэлбэрилэн ябуулха, эмхидхэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гол зорилго табигдана гээд Антеро Регаладо тэмдэглэбэ. Хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай хани барисаае бэхижүүлхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ ёһотойбди гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

ФУТБОЛ

Һүүлшын һуури эзэлһээр

Урда үдэшэлэн футболдо дуратайшуул Россин Федерациин табадахи зонодо наададаг «Б» классай мастернуудай ээлжээтэ уулзалга харахаар стадиондоо олоорoо суглараа. Манай «Байкал» бүлгэмэй футболистнуудта Омск городой «Иртыш» команда ерэнхэй. Айлшаднай наадажа эхилһэн 1957-онһоо хойшо шадамар бэрхэ, гоё һайхан мүрысөөгөөрөө суурхадаг. Мүнөө эдэнэрнай 17 уулзалгаһаа 21 очкотой, хоёрдохи һуури эзэлжэ ябана. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай футболистнууд эдэнэртээ айлшалхадаа 1:0 тоотойгоор шүүһэн, хоёрдохёо наадахадаа 1:1 тоотой тэнсэһэн байгаа. Харин энэ жэлдэ шадамар бэрхээр наададаг «Иртыш» командада айлшалһан манай футболистнууд аяар 5:0 тоотойгоор шүүгдэжэ ерээ бэлэй. 1960 ондо спортын мастернууд болоһон «Иртыш» командада мүнөө табан мастернууд наадана. Энэ үдэр манай футболистнууд харюугаа абахаар добтолоошье бирaaгүй...

...Наадан түлэг дундаа. Алишье командын футболистнууд али нэгэнэйгээ хаалга руу бүмбэгэ оруулхын түлөө шанга шанга добтолгонуудые эмхидхэнэ. Теэд шадамар бэрхэ хамгаалагшадта хүрөөд лэ гэдэргээ харайлдана. Нэгэ тиимэ добтолго эмхидхэһэн манай футболистнууд айлшадай воротада дүтэ ерэһэншье һаа, бүмбэгэеэ воротагай хажуу талаар сохижорхино. Айлшадай добтологшод Кузнецов, Сальников гэгшэд хэдэн удаа манай воротада ерэбэшье, вратарь Иван Кучеругай шадамар бэрхэ хамгаалгые дабажа ядана. Тиигэжэ ябаһаар үшөө нэгэ шанга добтолгын эмхидхэгдэхэдэ айлшадай добтологшо Сальников нүхэдэйнгөө дамжуулһан бүмбэгэ эршэтэйхэнээр сохижо, тоо нэмэбэ.

Наадананай хоёрдохи хахадай эхилһээр 13 минутын үнгэрөөд байхада, айлшадай добтологшо Сальников дахинаа урагшаа сүмэрэн орожо, хоёрдохи бүмбэгэ Улаан-Үдын футболистнууд энэ үдэр хэды добтолбошье айлшадайнгаа хамгаалгые дабаха аргагүй байгаа. Наадананай дүүрэхэ багта айлшад үшөөл нэгэ һайхан добтолго эмхидхэжэ, 11 метрэй ялын бүмбэгэ сохихо болоно. Тиигэжэ эршэтэйгээр сохигдоһон бүмбэгын урдаһаа һурэһэн Иван Кучерук тэрэнээ гэдэргэн сохижо, командаяа гурбадахи бүмбэгэһөө хамгаалжа шадаа. Энэ уулзалгаяа айлшаднай шүүжэ, хамта дээрэнь 23 очкотой болобо. Манай команда бүхы уулзалгануудһаа оройдоол 9 очкотой эгээл һүүлшын һуурида гаранхай.

Удаадахи уулзалга августын 15-да үнгэргэгдэхэ. Манайда айлшаар Прокопьевск городой «Шахтёр» гэжэ залуу команда ерэхэ. Эдэнэрэй 15 очкотой дундуурнаг һуури эзэлжэ ябанхай.

БАРИГДААШ ДАА...
Ф. СОРОКИНОЙ фотоэтюд.

Редакторай орлогшо **Ц. Ц. ЦИБУД[...]**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ула[н-Удэ], улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. [редак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—[...] отделов: сельскохозяйственного производства и парт[ийной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и п[арти]йной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологич[еского] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабс[елько]ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перевод[а] 34-05.
гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.
Н00496. Зак. № 1118.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной августын 11.